

Громадська думка про правотворення

/Бюлетень оперативних матеріалів на базі аналізу
правової електронної інформації/

№ 5
(червень 2011 р.)

ЗМІСТ:

АКТУАЛЬНА ПОДІЯ	2
АНАЛІТИЧНИЙ РАКУРС	6
НОВИНИ ЗАКОНОТВОРЧОГО ПРОЦЕСУ	12
ВІДГУКИ	31
Закон «Про вибори народних депутатів»	31
Закон «Про вищу освіту»	39
Закон «Про доступ до публічної інформації»	40
Закон «Про захист суспільної моралі»	42
Інше	43
КОМЕНТАРІ ЗАРУБІЖНИХ ЕКСПЕРТІВ	53
ДІАЛОГИ	55
ЩОДЕННИК БЛОГЕРА	56

КИЇВ 2011

АКТУАЛЬНА ПОДІЯ

Н. Іванова, канд. іст. наук, наук. співроб.

Пенсійна реформа на порозі

Кабінет Міністрів допрацював і вкотре запропонував на розгляд парламенту проект закону «Про заходи щодо законодавчого забезпечення реформування пенсійної системи» (реєстр. № 7455). В окремих експертних колах існувала думка про те, що в цій редакції шанси реформи пройти через ВР значно зросли. Це пояснюється тим, що в документі певним чином пом'якшено питання соціальної нерівності пенсіонерів і крім того наближення виборів змушує депутатів продемонструвати українському суспільству свою готовність відмовитися від високих пенсій. 16 червня Верховна Рада України прийняла проект закону за основу. За ухвалення в першому читанні допрацьованого варіанту урядового законопроекту №7455 проголосували 245 депутатів при мінімально необхідних 226.

Отже, які саме зміни містить нова редакція закону у порівнянні з відкликаним раніше документом. Першим помітним кроком в напрямі вище згаданого зменшення соціальної нерівності пенсіонерів є обмеження розміру максимальної пенсії до 10 прожиткових мінімумів, що з першого квітня 2011 р. складає 7 640 грн. Важливим моментом тут є поширення дії цієї норми на раніше призначені пенсії. Народні депутати при призначенні дострокових пенсій будуть прирівняні до інших категорій пенсіонерів.

Пенсійний вік встановлений у 60 років. Мінімальний стаж роботи для отримання пенсії – 35 років для чоловіків і 30 для жінок. З 2013 року планується підвищити пенсійний вік для чоловіків-держслужбовців до 62 років, піднімаючи його на 6 місяців щороку. Військовослужбовцям запропоновано збільшити календарну вислугу років з 20 до 25 років, щорічно підвищуючи її на 6 місяців. Жінкам після досягнення 55 років надається можливість добровільного виходу на пенсію протягом наступних трьох років за умови загального стажу не менше 30 років і звільнення з роботи. У разі працевлаштування громадян виплата пенсії припиняється, але стаж буде дораховуватися.

В. Бала, директор Агентства моделювання ситуацій, серед плюсів реформи відзначає індивідуальні підходи, створення альтернативних пенсійних фондів, а також вищезазначене обмеження максимальних пенсій десятьма мінімальними. «Найбільше від такого обмеження постраждають депутати, судді і чиновники високого рангу, – вважає В. Бала. – Це – відновлення соціальної справедливості рівно в тому вигляді, в якому її вимагали люди в ході громадського обговорення проекту».

Практика європейських країн демонструє реальну можливість приватних пенсійних фондів із часом набути статус потужних гравців на фондовій біржі та стати джерелом фінансування для певних підприємських структур. Сьогоднішня ситуація в Україні свідчить про те, що найдлижчим часом суспільство навряд подолає свою недовіру до недержавних пенсійних фондів, проте в разі їх успішного розвитку та поширення у влади може виникнути спокуса повернути всі накопичувальні відрахування під контроль держави. Адже сьогодні цілком зрозуміло, що нарахування та виплати пенсій за накопичувальною системою в майбутньому ще неодноразово піддаватимуться змінам.

Акцентувати увагу варто і на тому, що фактично єдина норма, тобто зменшення максимального розміру пенсій, яка знайшла односторонню підтримку у суспільства, за словами віце-прем'єра С. Тігіпка, під час другого читання може бути переглянута. Як відомо, положення про зменшення існуючих пенсій суперечить рішенню Конституційного Суду, який зазначив, що при ухваленні законів не можуть бути знижені соціальні стандарти, які діють на час ухвалення закону. Тим більше, що члени КС отримують дуже великі пенсії, набагато більші від депутатських.

Директор інституту демографії Е. Лібанова вважає, що ця пенсійна реформа передбачає більш м'яке підвищення пенсійного віку, чим це було в інших країнах. За її словами, його потрібно підвищувати, враховуючи те, що жінки у нас живуть довше за чоловіків. Проте, на думку Е. Лібанової, погано, що чоловікам-держслужбовцям підвищують пенсійний вік до 62 років, а жінок в 60 вже відправлятимуть на пенсію.

Для зменшення диспропорцій у розмірах пенсій, призначених у різні роки, в документі пропонується переглянути порядок призначення, перерахунку пенсій. А саме: для призначення пенсії брати розмір середньої заробітної плати за три календарні роки, що передують року звернення за призначенням пенсії, а перерахунок пенсії проводити із середньої заробітної плати, з якої призначено (перераховано) пенсію; проводити перерахунки пенсій працюючим пенсіонерам, які отримують пенсію за вислугу років, тільки після досягнення пенсійного віку; проводити призначення пенсій із заробітної плати лише за даними персоніфікованого обліку, а за бажанням особи із урахуванням заробітної плати за 60 місяців до запровадження персоніфікованого обліку – до 1 липня 2000 року; удосконалити механізм обчислення коефіцієнту заробітної плати для осіб, які одержували допомогу по безробіттю, або здійснювали догляд за дитиною до 3-х років, дитиною-інвалідом, або за 80-річним.

Свою думку щодо зміни формули нарахування пенсії висловив экс-перший заступник міністра праці і соціальної політики П. Розенко. За його словами зміни у формулу, які пропонують застосовувати середню заробітну платню не за попередній рік, а за 3 попередні роки, зменшать базу пенсій, щонайменше на 250 грн, а це мінус 120 грн з кожного пенсіонера. «Друге – це щодо коефіцієнта стажу страховки і надбавки за наднормативний стаж. Сьогодні у нас є надбавка за

наднормативний стаж – один відсоток від прожиткового мінімуму. Уряд пропонує підняти на 10 років стаж обов'язковий, таким чином на 10 років буде забрано у кожної людини наднормативний стаж страховки – це 10 % прожиткового мінімуму, сьогодні – це мінус 80 грн», – пояснює експерт. В той же час директор Департаменту пенсійного забезпечення Пенсійного фонду В. Машкін заявив про те, що «для існуючих пенсіонерів жодна норма по суті не міняється. Ті умови пенсійного забезпечення, які встановлені зараз, застосовуватимуться до них і в майбутньому. Жодна пенсія в Україні не буде зменшена».

Щодо питання збільшення надходжень до пенсійного фонду за рахунок зменшення VIP-пенсій, В. Машкін зазначив, що тут йдеться в першу чергу про відновлення соціальної справедливості. Оскільки VIP пенсіонерів в нашій країні зовсім небагато. «І навіть якщо повну суму пенсій їм не виплачувати, то все одно не заощадити навіть 0,1 % бюджету Пенсійного фонду» Він підкреслив, що солідарна система повинна бути справедливою. «В ній не повинно бути розриву між мінімальним і максимальним розміром пенсії 50–60 разів. В розвинених країнах це співвідношення складає 3–5 разів, але не 50. Все інше, що одержують ті ж самі європейці, вони одержують з недержавних пенсійних фондів, куди їх працедавці виплачують внески. Державна система не може собі дозволити, щоб 8,5 млн пенсіонерів одержували пенсію нижче за тисячу, а 14 тис. пенсіонерів одержували пенсію вище, ніж 10 прожиткових мінімумів», зазначив В. Машкін.

Законопроектом передбачаються зміни і для працівників бюджетної сфери (освіти, культури, охорони здоров'я і соціального захисту). А саме, введення разової допомоги при виході на пенсію у розмірі 10 призначених пенсій (згідно старої редакції законопроекту, надання даної разової допомоги не розповсюджувалося на працівників соціальної сфери: реабілітаційних центрів, територіальних центрів, центрів адаптації осіб, звільнених з місць позбавлення волі, центрів обліку бездомних осіб і установ для бездомних громадян). Ці норми сприймаються суспільством позитивно.

Суспільну думку щодо пенсійної реформи можна дослідити зокрема за результатами телефонного опитування, проведеного Інститутом Горшеніна з 11 по 13 червня 2011 р. На питання чи потрібна Україні пенсійна реформа більшість громадян (77,1 %) відповіли згодою. З них більше половини (52,3 %) обрали відповідь «точно потрібна», майже чверть (24,8 %) – «швидше потрібна». Не бачать необхідності в пенсійній реформі 4,8 % респондентів. З них 3,2 % вважають, що реформа «швидше не потрібна», а 1,6 % – «точно не потрібна». Не змогли відповісти на це питання 18,1 % респондентів.

На питання щодо вибору між солідарною та накопичувальною пенсійною системою, то на думку майже половини українців (43,2 %), пенсійна система в Україні повинна бути солідарною. Близько третини респондентів (33,2 %) вважають за краще накопичувальну систему. Варіант «інше» обрали 3,4 % респондентів, при цьому кожному п'ятому українцю (20,2 %) – важко відповісти на це питання.

Учасниками накопичувальної системи стануть особи, яким на дату введення системи виповниться не більше 35 років. Розмір внеску страхівки на дату впровадження системи встановлюється на рівні 2 % бази нарахування єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування з подальшим його щорічним підвищенням до 7 %.

За різними даними в разі збереження існуючої пенсійної системи вже до 2014 р. кількість пенсіонерів і кількість працюючих буде приблизно однакова. Тому більшість експертів вважають, що альтернативи проведенню пенсійної реформи немає.

Політолог, керівник Центру прикладних політичних досліджень «Пента» В. Фесенко підкреслив, що «Пенсійна реформа – дуже непроста дилема для влади. Проблеми Пенсійного фонду сьогодні і, головне, проблеми, які чекають існуючу пенсійну систему в недалекому майбутньому, на слуху вже не один рік. Так чи інакше реформу потрібно буде проводити, в іншому випадку система пенсійного забезпечення впаде». Експерт визнає, що прийняте рішення по пенсійній реформі є компромісним. За його словами, над пенсійною реформою доведеться працювати і до другого читання, і після прийняття документа в цілому. "Систему доведеться весь час модернізувати. Але сьогодні головне почати цей процес. Це велосипед, в якому весь час потрібно крутити педалі", – відзначає В. Фесенко

Отже, підсумовуючи варто зауважити, що імовірність проходження законопроекту в другому читанні значна, так як одним з основних моментів, який буде визначати долю цього варіанту пенсійної реформи є транш МВФ.

Імовірний розвиток подій:

- на думку політичних і економічних експертів, нова пенсійна реформа дозволить досягти справедливого розподілу пенсій шляхом обмеження максимальних виплат, у тому числі – і вже призначених, десятима мінімумами;
- експерти переконані, що запровадження матеріальних стимулів для продовження трудової діяльності пенсіонерів, може нівелювати негативні суспільні наслідки підвищення пенсійного віку;
- доопрацьований варіант пенсійної реформи є більш прийнятним для українців, але існує велика імовірність того, що окремі його позиції можуть спробувати заблокувати чиновники, незадоволені скороченням їх високих пенсій;
- залишаються невирішеними питання спадковості пенсій в разі впровадження роботи недержавних пенсійних фондів, можливості дострокового використання пенсійних коштів;
- реформа, як у першому так і в доопрацьованому варіанті не містить конкретних пропозицій щодо збільшення наповнення Пенсійного фонду, наприклад, за рахунок зростання заробітної плати в Україні, збільшення зайнятості, ліквідації практики виплат зарплат в конвертах, що породжує негативне її сприйняття в суспільстві, реальних механізмів поліпшення ситуації в цій сфері в урядовому законопроекті немає.

АНАЛІТИЧНИЙ РАКУРС

Н. Половинчак, влас. кор. СІАЗ

Реформа ЖКГ: зарубіжний досвід та вітчизняні реалії

Президент взяв під особистий контроль реформу житлово-комунального господарства, яку безрезультатно вже намагались провести його попередники.

Загальний стан житлового фонду та комунікаційних мереж по Україні можна впевнено оцінити як незадовільний. З кожним роком збільшується кількість будинків, які перебувають у аварійному стані, потребують капітального ремонту. Близько 33 % ліфтового господарства вже працює понад 25 років, 26 % водопровідних мереж – відпрацювали свій експлуатаційний термін, 34 % каналізаційних мереж, 49 % магістральних і 43 % теплових мереж – знаходяться в аварійному стані.

Через аварійний стан більшості тепломереж, тепловтрати під час транспортування можуть досягати 40 %. Тобто, у зимовий період майже половина тепла опалює підземні труби та повітря на вулиці, а не будинки та квартири. Проте, незважаючи на низьку якість житлово-комунальних послуг, тарифи на них продовжують постійно зростати. Це викликає справедливе незадоволення мешканців багатьох міст, що змушені пересуватися засніженими вулицями взимку, користуватися аварійним громадським транспортом та спостерігати сміттєзвалища біля своїх будинків.

На питання людей, куди йдуть гроші від підвищення оплати послуг, влада не надає жодних економічних розрахунків чи обґрунтувань, а в якості аргументів продовжує приводити загальновідомі факти про підвищення цін на енергоресурси, збитковість комунальних підприємств і т. д. Більше того, про яку якість послуг може йти мова, якщо й досі немає загальноприйнятих та визначених стандартів утримання прибудинкових територій та надання послуг.

Більшість вищеописаних проблем виникли внаслідок того, що держава суцільно монополізувала ринок комунальних послуг, при цьому не надто дбаючи про якість та рентабельність. У випадку відсутності вибору чи альтернативи, населення змушене буде сплачувати за послуги навіть в декілька разів завищену ціну, яка зовсім не відповідає якості обслуговування.

Процес реформування житлово-комунального господарства свого часу пережили всі розвинуті країни світу. Звертаючись до досвіду Європи, можна виокремити різні моделі управління житлом. Модель, за якою реформувалося ЖКГ Чехії, передбачала, що мешканці можуть приватизувати лише власні квартири. В той же час вся будинкова інфраструктура продавалася окремому

власнику – юридичній чи фізичній особі, що відповідає за підтримання будинку в належному стані. Цей власник, з одного боку, надає мешканцям послуги з утримання будинку та прибудинкових територій, з іншого – є представником їх інтересів у стосунках з постачальниками води, тепла, газу, електроенергії. Таким чином, мешканцям не нав'язувалася вимога ставати повноцінними співвласниками будинку з відповідними правами та обов'язками. Їх обов'язок полягав лише у своєчасній сплаті комунальних послуг. Тарифи при цьому встановлюють ті, хто їх надає, за погодженням з владою.

Інша модель – її на пострадянському просторі вдало запровадила Естонія – передбачала перехід у власність мешканців не тільки квартир, а й усього будинку з відповідними можливостями і обов'язками. Мешканцям потрібно було утворити наглядові комітети та призначити управлінців, які займалися б усіма проблемами з утримання будинку та захистом їхніх інтересів у відносинах із зовнішніми постачальниками послуг. Обидві моделі мають переваги і недоліки, але їх позитивом було те, що вони проведені цілеспрямовано, швидко, з відповідним законодавчим забезпеченням.

У 1992 році в Україні відбулася приватизація житла. Громадяни отримали від держави безкоштовно житло у власність, однак не перебрали відповідальності за нього. Уже багато років поспіль у нас існує дивний симбіоз – приватна власність на житло та відсутність демократичних, ринкових умов та механізмів, які б забезпечували повноту реалізації прав та обов'язків щодо нього. Не було визначено статус власників квартир як співвласників будинку. Це дозволило місцевим органам влади без згоди власників квартир активно розпродавати горища, підвали, підсобні приміщення житлових будинків.

Проте відсутність системних дій щодо підвищення якості комунальних послуг з боку держави стимулювала суспільство до пошуку можливостей вирішення проблем власними зусиллями. Мешканці деяких будинків почали самостійно впроваджувати енергозберігаючі технології, встановлювати лічильники на воду, укладати договори на прибирання прибудинкової території та вивіз сміття з приватними компаніями, за власний рахунок проводити ремонти та утеплення під'їздів, благоустрій та озеленення подвір'їв, створювати об'єднання співвласників багатоквартирних будинків (ОСББ).

Віднедавна й влада активно пропагує створення об'єднань співвласників багатоквартирних будинків (ОСББ). Адже розвиток об'єднань співвласників багатоквартирних будинків – це шлях реалізації реформи житлово-комунального господарства в Україні.

У кожному багатоквартирному будинку планують створити об'єднання співвласників. Щоб створити такі об'єднання, на установчих зборах мають бути присутніми половина плюс один власник квартир будинку. Рішення приймається, якщо з цієї частки проголосує дві третини. Всі решта власників хоч і не стають членами ОСББ, на плечі якого повністю ляже утримання будинку, але мусять прийняти всі його рішення. Як значиться у типовому статуті ОСББ,

затвердженому ще в 2003 р., це надасть можливість отримувати житлово-комунальні послуги належної якості за обґрунтованими цінами. Фактично після того, як створюється ОСББ і йому передається технічна документація на будинок, в руках у власників квартир опиняються всі комунальні важелі: вони самі шукають організації, які прибиратимуть прибудинкову територію, ремонтуватимуть ліфти, обслуговуватимуть внутрішньобудинкові мережі, вивозитимуть сміття.

До речі, при цьому ЖЕКи ніхто не відмінює, просто з'являється можливість домовитися не з ними, а, наприклад, із приватною фірмою, що надає ті ж послуги. При укладанні договорів із обслуговуючими підприємствами ОСББ мають право прописати санкції за порушення їх умов, чого не можуть зробити власники окремих квартир. Крім того, діяльність ОСББ може забезпечити суттєву економію при оплаті за комунальні послуги. Адже воно має право надавати в оренду підсобні приміщення (підвали, горища). Також можна брати гроші і від продажу місць для реклами на стінах. Все це теж прописано в тому ж типовому статуті. Серед переваг, на яких передусім наголошує Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства, є встановлення лічильників тепла і води, що дасть змогу зекономити.

З початку 2011 р. вже утворено 349 нових об'єднань, і станом на 1 березня загалом в Україні функціонує 12386 ОСББ. Відповідно до програми реформування, до кінця 2014 р. заплановано створення 45530 ОСББ, що становитиме близько 70 % багатоповерхового житлового фонду. Найбільш активними у створенні ОСББ регіонами є Харківська, Одеська, Львівська й Дніпропетровська області. У 2011 р. Мінрегіонбуд має намір спрямувати 60 млн грн на підтримку ОСББ.

Але житлово-комунальна реформа, спрямована передусім на створення ОСББ, має суттєві юридичні суперечності. Враховуючи це, експерти відзначають, що форсування реформ приведе до необхідності доопрацювання законодавства вже постфактум. Так, прийняття нового Житлового кодексу вкрай потрібне (якщо зважити, що дотепер ми користуємося радянським), але лише за умови, якщо його статті справді врегульовуватимуть питання щодо забезпечення реалізації права громадян на житло, управління житловим фондом, його утримання та збереження, правовідносини фізичних і юридичних осіб, органів державної влади, органів місцевого самоврядування у житловій сфері, як це задекларовано, а не спричинюватимуть більшого хаосу у царині ЖКГ і не наражатимуть громадян на ризик стати жертвами вправних аферистів.

Поки що у проекті Житлового кодексу не запропоновано механізму реалізації права власності на багатоквартирні будинки як цілісні майнові комплекси, що окрім квартир, включають різноманітні технічні приміщення, комунікації та прибудинкову територію.

На практиці саме з цим діючі ОСББ мають проблеми. Часто наражаються на ситуацію, коли допоміжні приміщення хтось уже орендує, або намагається

забудувати частину прибудинкової території. В таких умовах ОСББ не можуть бути повноцінними власниками, їх ресурсні можливості де-факто обмежені.

Також триває гостра дискусія щодо того, чи зможуть ОСББ обходитися без послуг управительських компаній. Експерти вважають, що можливість для ОСББ здійснювати управління самостійно доволі формальна, та й не виключена загроза створення монопольних управлінських компаній.

В проєкті Житлового кодексу передбачено, що безпосереднє управління багатоквартирним будинком та його прибудинковою територією самими його власниками (співвласниками) можливе лише за умови, коли вони «відповідають вимогам щодо виконавця послуг з управління житлом». А саме, виконавець послуг з управління житлом має відповідати спеціальним кваліфікаційним вимогам, встановленим урядом з урахуванням таких критеріїв: кадрове забезпечення; фінансова спроможність та інвестиційний потенціал; відповідна нормативно-правова та нормативно-технічна документація; технологічні вимоги до матеріально-технічної бази. Фактично, для власників житла та їх об'єднань буде обов'язковим звертатися за послугами до виконавців послуг з управління житлом, тобто до так званих «керівних компаній».

Якщо метою реформування житлово-комунального господарства є підвищення якості житлово-комунальних послуг, то цього можна досягнути лише через розвиток конкуренції, зокрема у сфері утримання та управління житлом. Деякі експерти прогнозують, що цей вид діяльності буде ліцензованим. На яких принципах держава видаватиме ліцензії – ніхто не знає. Якщо передбачається, що для цього потрібна певна кваліфікація, то в Україні поки що не забезпечена повноцінна підготовка жодного управителя. Немає ще жодної повноцінної програми. У принципі, щоб сертифікувати фахівця в Україні, він має пройти принаймні 70 годин навчання.

Частина експертів зазначає, що не обов'язково запроваджувати ліцензійні умови, ринок сам здатний відсіяти тих, хто не задовольнить споживача. Будь-яке ліцензування чи інше обмеження доступу до ринку призведе лише до того, що на ринку працюватимуть кілька компаній, що змогли «домовитися» з регулюючими та контролюючими органами – і споживачу знову не буде з кого вибирати. Отже, варто було б забезпечити певний перехідний період, протягом якого б у здорових конкурентних умовах постала ціла низка таких компаній.

Коли з цією проблемою зіштовхнулися у Польщі, було запроваджено трирічний перехідний період, коли управителі працювали ще без ліцензій. Вони набували відповідної кваліфікаційної, фінансової спроможності. Так можна було б забезпечити умови для трансформації ЖЕКів, що мають певний потенціал, у ринкові управительські компанії, набути відповідного досвіду могли б і керівники асоціацій ОСББ.

Звичайно, при створенні ОСББ існує ряд переваг, але поряд з ними оглядачі звертають увагу і на такі недоліки: відсутність спеціальних державних програм безвідсоткового або пільгового кредитування ОСББ; на ринку відсутня необхідна

кількість управлінських компаній, які можуть надавати якісні послуги; на момент реєстрації ОСББ витрати на утримання будинку можуть бути достатньо великими, крім квартплати кожен власник повинен покрити витрати, пов'язані зі спільною власністю; процедура оформленням прибудинкової території у спільну власність є досить бюрократичною та складною; всі витрати, пов'язані з ремонтом будинку, проводяться за рахунок його мешканців; підвищення витрат на утримання будинку призводить до підвищення квартплати; ОСББ зобов'язане вести та подавати бухгалтерську звітність.

Важливим є і те, що у випадку, якщо мешканці новобудови самостійно не створили ОСББ протягом трьох місяців з моменту здачі будинку в експлуатацію, то ці обов'язки покладаються на власника або замовника будівництва, також орган місцевого самоврядування має право сам призначити управлінську компанію. При цьому жодних конкурсних засад для адміністративного відбору управлінських компаній не передбачається.

В Україні уже простежується тенденція, коли забудовники намагаються неправомірно монополізувати попит і пропозицію: створюють «кишенькові» ОСББ. Такі «кишенькові» ОСББ обирають таку ж «кишенькову» керівну компанію, яка встановлює тарифи на послуги принаймні в 2–3 рази вищі, ніж в середньому у місті.

Та й формальне зобов'язання держави – провести перший капітальний ремонт після формування ОСББ за бюджетні кошти – експерти називають нереалістичним. Навіть якщо уявити, що в тих чи інших будинках буде проведений капремонт за державний кошт, виникає проблема, як збирати кошти на наступні капітальні ремонти, які доведеться робити через п'ятнадцять-двадцять років.

Якщо ж оголити соціальні корені житлово-комунальної реформи, то її негатив, за висновками фахівці, зводиться, по суті, до перекладання всіх витрат з утримання житлового фонду і прилеглої до нього інфраструктури на самих громадян.

Тож, говорячи про створення ОСББ, доречно згадати прислів'я – «сім разів відмір, один раз відріж».

Окрім цього, експерти вважають, що запропоноване запровадження єдиного тарифу житлово-комунальних послуг для всіх регіонів України є не найкращим рішенням. Мова має йти про єдиний прозорий механізм ціноутворення. Якщо ж Кабмін все ж таки займеться питанням «зрівнялівки» тарифів ЖКГ на рівні держави, доведеться шукати додаткові кошти на субсидії малозабезпеченим громадянам або на адресну допомогу. Мова може йти і про допомогу конкретним регіонам.

Отже, поки що говорити про системний та послідовний підхід до реформування сектору ЖКГ, на жаль, рано. Головне в реформуванні – це вдосконалення нормативно-правової бази, а от в чийх інтересах вона буде вироблена, та до яких наслідків призведе, покаже час.

Експертний погляд:

Олексій Кучеренко, экс-міністр з питань ЖКГ (2008–2010 рр.):

Люди починають розуміти, що сьогодні вони не тільки у своїх квартирах мають вирішувати питання, а є спільні проблеми, які виникають в цілому будинку. Але яскраві приклади ОСББ, як правило, є у нових будинках, в яких живе абсолютно інший контингент. Звертаю вашу увагу – у нових будинках живуть люди, які купили собі житло. Вони не отримали його від держави безкоштовно. І сьогодні ці люди розуміють: аби не втратити те, у що вони вклали свої кошти, їм треба займатися своїм будинком.

Також є приклади інших ОСББ – коли старий будинок люди не беруть собі на баланс, але починають хоч якось вирішувати деякі питання: по благоустрою прибудинкової території, приводять до ладу горища, підлоги. Але це так званий напівфабрикат. Чому я так кажу? Бо якщо перед таким будинком поставне серйозне завдання – капітальний ремонт та інвестиція на рівні мільйона гривень (а кожен із старих будинків сьогодні в середньому потребує від мільйона до трьох мільйонів), то ці ОСББ, я переконаний, вже не в змозі будуть вирішити дану проблему. У нас в законодавстві не закладена відповідь на питання: що робити, коли півбудинку готові вкладати гроші, а решта – ні.

Тетяна Бойко, експерт з питань житлово-комунального господарства:

ОСББ не є альтернативою ЖЕКу. Воно не є таким по суті, тому що ОСББ – це замовник послуг, а ЖЕК – це виконавець. ОСББ саме повинне вирішувати, як йому здійснювати управління цим будинком: чи самому йти шляхом самозабезпечення, наймаючи двірників, сантехніків і т. д., чи обрати на конкурсних засадах якусь компанію, яка це буде робити. Це може бути як приватна структура, так і старий комунальний ЖЕК. В цьому полягає суть та роль ОСББ.

Окремо існують проблеми із відшкодуванням пільг та субсидій. Це теж одна із невластивих функцій для ОСББ, яка нав'язується зараз, але іншого механізму поки немає. Наразі голови ОСББ змушені займатися тим, щоб здійснювати цей розрахунок і організувати відшкодування пільг та субсидій малозабезпеченим мешканцям. Стратегічно ця проблема може бути вирішена тільки тоді, коли буде система монетизації пільг та субсидій, люди отримуватимуть їх у грошовому еквіваленті, самі будуть розраховуватися за комунальні послуги і це питання буде виведено із житлово-комунального господарства. Якщо брати короткотерміновий період, то повинен бути роз'яснювальний лист про те, що пільги і субсидії поширюються на внески ОСББ так само, як поширюються на тарифи, встановлені обслуговуючими організаціями.

Олександр Сергієчко, директор Інституту міста:

На жаль, в нашій країні така система, що реформи доручають чиновникам. Але вони апріорі за своєю природою не здатні продукувати нові ідеї. В кращому

випадку можуть запозичити іноземний досвід, оскільки їздять за кордон та бачать, як там все робиться. Вирішення тарифної проблеми, очевидно, слід покласти на науковців та експертів, на кадри, які здатні запропонувати інші підходи. Видумувати багато не треба, бо захід давно розробив засоби боротьби з монополізмом. Щодо сфери житла, там все просто: оголошується конкурс, яка обслуговуюча компанія запропонує кращі умови, та і виграє, на 3–5 років обслуговує ці будинки та територію. Те ж саме можна було запровадити у нас, навіть не створюючи шалену кількість ОСББ. Місцева влада сама б могла оголошувати ці конкурси.

Імовірний розвиток подій:

- на думку багатьох експертів житловий кодекс містить велику кількість норм, які в разі прийняття документу стануть каменями спотикання і будуть викликати масу невдоволення в суспільстві;
- відсутність адекватного контролю функціонування житлово-комунального господарства в Україні та значна кількість тінювих корупційних схем в цій сфері є значною перешкодою на шляху впровадження реформи ЖКХ і можуть звести на нівець намагання здійснити позитивні зміни.

НОВИНИ ЗАКОНОТВОРЧОГО ПРОЦЕСУ

Президент України В. Янукович провів засідання Робочої групи з питань реформування кримінального судочинства.

В. Янукович позитивно оцінює проект нового Кримінального процесуального кодексу, підготований робочою групою з питань реформування кримінального судочинства.

За словами глави держави, проект Кодексу запроваджує якісно нову систему правових засобів захисту людини, суспільства та держави від кримінальних правопорушень, а також забезпечує швидке, повне і неупереджене розслідування кримінальних справ. Президент особливо наголосив, що проект Кодексу забезпечує рівність і змагальність сторони обвинувачення та сторони захисту перед судом під час обґрунтування своєї правової позиції. Кодексом передбачено істотно розширити права адвоката, який отримав можливість нарівні з прокурором збирати та подавати докази до суду.

«Однією з основних переваг Кодексу є втілення в його положеннях принципу гуманізму та забезпечення поваги до людської гідності», – зауважив Президент, додавши, що йдеться про заборону для суду розглядати як докази відомості, отримані органами слідства шляхом насильства або погроз по відношенню до підозрюваного. «У практиці Європейського суду з прав людини важливе місце

займають стандарти охорони таємниці спілкування та приватного життя. З урахуванням цих стандартів у Кодексі встановлено вичерпний перелік випадків, в яких правоохоронні органи мають право здійснювати негласні слідчі дії», – зауважив глава держави. При цьому, додав він, негласні слідчі дії можуть здійснюватися при розслідуванні лише тяжких або особливо тяжких злочинів і виключно на підставі рішення суду.

На переконання В. Януковича, на утвердження стандартів гуманізму спрямоване також унеможливлення надмірного застосування судами запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою. «Кодекс багато уваги приділяє гарантуванню права людини на справедливий розгляд і вирішення справи незалежним і неупередженим судом», – переконаний Президент. Окрім того, особа, яка обвинувачується у вчиненні особливо тяжкого злочину, має право на розгляд її справи судом присяжних.

В. Янукович окремо зазначив, що проект Кодексу передбачає можливість угоди між прокурором та підозрюваним, між потерпілим і підозрюваним – а це сприятиме істотному скороченню строків розслідування кримінальних правопорушень.

Глава держави нагадав, що під час підготовки проекту були опрацьовані пропозиції міжнародних та вітчизняних експертів, науковців, неурядових організацій. Президент запропонував ознайомити провідних європейських експертів з проектом Кодексу та врахувати їх зауваження при подальшому опрацюванні проекту.

В. Янукович вважає за необхідне, щоб проект Кримінального процесуального кодексу був поданий для експертного висновку до Ради Європи та Венеціанської комісії (*Офіційне інтернет-представництво Президента України (www.president.gov.ua). – 2011. – 16.06.*)

Президент В. Янукович подчеркивает, что проект нового Уголовно-процессуального кодекса предусматривает непредубежденное и быстрое рассмотрение уголовных дел.

Глава государства назвал недопустимым то, что в Украине процент оправдательных приговоров намного ниже, чем в европейских странах, и составляет лишь 0,2 % от общего количества решений суда.

По его словам, в проекте кодекса предлагается существенным образом расширить права адвоката, который получит возможность на уровне с прокурором выбирать и подавать доказательства в суд.

В. Янукович отметил, что проект воплощает запрет для суда рассматривать как доказательства сведения, которые были получены незаконным путем, в том числе путем насилия. На утверждение стандартов гуманизма направлено также упреждение чрезмерного злоупотребления судами содержанием под стражей как мерой пресечения.

Так, кодекс заложит устои для оперативного совершения правосудия в кратчайшие сроки. Для этого установлен ряд упрощенных процедур при судебном разбирательстве уголовных дел.

Также большое внимание уделено вопросу охраны тайны общения и частной жизни человека. В частности, устанавливается исчерпывающий перечень случаев, когда правоохранительные органы могут осуществлять негласные следственные действия. При этом они могут осуществляться лишь по решению суда при совершении тяжких или особо тяжких преступлений, сказал президент **(В. Янукович обещает сделать украинские суды оперативными // TopMedia (<http://topmedia.com.ua>). – 2011. – 16.06).**

Президент подписал Закон «О принципах предупреждения и противодействия коррупции в Украине».

Законом определен круг потенциальных коррупционеров, а также значительно усиливается ответственность за совершение коррупционных действий. Этот документ касается не только лиц, занимающих высокие государственные посты, но и большего массива лиц, которые могут быть причастны к коррупции во всех сферах: начиная от управления государством и заканчивая коррупцией на бытовом уровне, которая в нашем сознании тесно связана с понятиями «знакомств» и «связей».

Коррупцией предложено считать использование предоставленных служебных полномочий и связанных с этим возможностей с целью получения неправомерной выгоды или принятия обещания/предложения такой выгоды для себя или других лиц, или, соответственно, обещание/предложение такой выгоды такому лицу или по его требованию другим лицам с целью склонить это лицо к противоправному использованию предоставленных ему служебных полномочий.

Субъектов коррупционных деяний поделили на 4 категории.

К первой отнесли всех тех лиц, которые уполномочены на выполнение функций государства (причем сюда попали и судьи, и должностные лица правоохранительных органов).

Вторую категорию составили:

– должностные лица юридических лиц публичного права, получающие зарплату из государственного или местного бюджета;

– члены окружных, территориальных и участковых избирательных комиссий (при выполнении ими этих полномочий);

– руководители общественных организаций, которые частично финансируются за счет государственного или местного бюджета;

– помощники-консультанты народных депутатов Украины и других избираемых лиц, не являющиеся государственными служащими, должностными лицами местного самоуправления, но получающие зарплату за счет госбюджета, бюджета АРК или местного бюджета, а также те, кто работает на общественных

началах (при исполнении ими этих функций);

– лица, предоставляющие публичные услуги: аудиторы, нотариусы, оценщики, а также эксперты, арбитражные управляющие, независимые посредники, члены трудового арбитража, третейские судьи;

– должностные лица иностранных государств, а также иностранных третейских судей;

– должностные лица международных организаций (работники международной организации или любые другие лица, уполномоченные такой организацией действовать от ее имени), а также члены международных парламентских ассамблей, судьи и должностные лица международных судов.

К третьей категории относятся лица, постоянно или временно занимающие должности, связанные с выполнением организационно-распорядительных или административно-хозяйственных обязанностей, или лица, специально уполномоченные на выполнение таких обязанностей в юридических лицах частного права независимо от организационно-правовой формы согласно закону. То есть – руководители и все другие должностные лица предприятия (замдиректора, главбух, руководитель службы персонала и проч.).

Наконец, четвертую категорию составляют все остальные должностные лица юридических лиц и физические лица, которые предоставляли неправомерные выгоды или поучаствовали в их предоставлении вышеуказанным лицам.

Характеризуя этот Закон в целом, следует сказать, что он может отразиться, в первую очередь, не на депутатах и высокопоставленных чиновниках, а на лицах, обладающих незначительной государственной или делегированной государством властью, а также другой должностной властью. То есть на мелких чиновниках, судьях и сотрудниках силовых структур, должностных лицах госучреждений, нотариусах, аудиторах, оценщиках, должностных лицах юрлиц частного права (*Президент подписал антикоррупционный Закон // Четверта Влада (http://4vlada.net). – 2011. – 8.06).*

Президент Украины В. Янукович заявил о том, что законопроекты по земельной реформе будут направлены в Верховную Раду Украины в сентябре после общественного обсуждения.

По его словам, земельная реформа будет направлена на развитие аграрного сектора, на возобновление инфраструктуры села. «Безусловно, эта реформа больше будет направлена не на продажу земли, а на аренду, которая упорядочит земельные отношения, которая сделает землю товаром, и этот товар будет основанием, гарантией для получения кредитов», – сказал президент (*Земля будет гарантией для получения кредитов – В. Янукович // Четверта Влада (http://4vlada.net). – 2011. – 15.06).*

Президент В. Янукович подписал указ «О внесении изменений в некоторые законы Украины относительно усовершенствования законодательства о запрете игорного бизнеса в Украине».

Согласно этому законопроекту, термины «игорный бизнес» и «азартная игра» в статье 1 закона «О запрете игорного бизнеса в Украине» изложены в новой редакции.

Согласно принятым изменениям, «игорный бизнес – это деятельность, связанная с организацией, проведением и предоставлением возможности доступа к азартным играм в казино, на игровых автоматах, компьютерных симуляторах, в букмекерских конторах, в интерактивных заведениях, в электронном (виртуальном) казино независимо от места расположения сервера «. Предусмотрено, что «азартная игра – это любая игра, обязательным условием участия в которой является уплата игроком денег, в том числе через систему электронных платежей, что позволяет участнику как получить выигрыш (приз) в любом виде, так и не получить его в зависимости от случайности «.

Кроме того, в изменениях к Закону «О милиции» закрепляется ее обязанность обращаться в суд с иском о применении финансовых санкций, связанных с запретом организации и проведению азартных игр на территории Украины.

Таким образом, депутаты нашли способ распространить запрет игорного бизнеса на интерактивные заведения и компьютерные симуляторы (**В. Янукович запретил интерактивные клубы // «Николаевские Вестни» (<http://nikvesti.com>). – 2011. – 9.06).**

Президент Украины В. Янукович поручил Кабинету Министров разработать необходимую нормативную базу для реализации новых законов по дерегуляции. Об этом сообщила Первый заместитель Главы АПУ И. Акимова.

Примером того, где отсутствие соответствующей нормативной базы мешает закону работать, Первый заместитель Главы АПУ назвала закон о градостроительной деятельности. По ее словам, из всех необходимых нормативных актов, которые должны быть приняты для того, чтобы этот закон заработал, на сегодняшний день – только 50 %. «В протокольном решении записана необходимость ускорения подготовки этих нормативных актов», – констатировала она.

«Это же касается и остальных законов, связанных с дерегуляцией и упрощением отношений государства и бизнеса», – резюмировала И. Акимова.

По словам Первого заместителя Главы Администрации Президента Украины, Президент также поручил продолжить работу по расширению сфер дерегуляции (**Отсутствие соответствующей нормативной базы мешает работе закона о градостроительной деятельности // Минфин.com.ua (<http://minfin.com.ua>). – 2011. – 16.06).**

Верховная Рада в первом чтении поддержала законопроект о запрете брать и давать потребительские кредиты в валюте. Если он будет принят, украинцы лишатся возможности брать кредиты в долларах и евро, чтобы купить квартиру (сейчас ипотека не относится к потребительским кредитам, а с принятием закона будет считаться таковым), машину или, например, телевизор. То же относится к займам на поездки за границу, лечение, обучение.

По задумке авторов законопроекта, эта норма оградит украинцев от денежных потерь при колебании курса валют. Один из авторов закона, регионал Ю. Воропаев отметил, что во время кризиса 2008 г. много людей пострадало из-за того, что они взяли кредит в долларах по одному курсу, а сейчас вынуждены отдавать по-другому.

В то же время зампреда правления «Терра банк» И. Шевченко считает, что в этой ситуации осложняется вопрос валютных кредитов на платежных картах. По его словам, это значительный процент клиентов, и многие из них ездят за границу – отдыхать, учиться, работать, в командировку. «Получается, у них на карточке будет гривневый кредит, и за рубежом они значительно потеряют на курсе», – от метил он.

Документ вносит и другие изменения в отношения между кредиторами и заемщиками. К примеру, запрещает дополнительные сборы и комиссии, если изначально они были упущены в договоре и не допускает зависимости процентной ставки кредита от колебания курса.

Вместе с тем банку могут разрешить потребовать с должника деньги или отобрать залоговое имущество в случае просрочки не менее трех месяцев. Раньше срок оговаривался лишь в договоре, а не в законе.

Объемы новых кредитов, предоставленных населению, растут с каждым месяцем. Правда, ипотечный рынок эта «активность» обходит стороной – драйверами возрождения кредитного ритейла выступают в первую очередь автокредиты (*Кредиты в банках не будут выдавать в валюте // TopMedia (<http://topmedia.com.ua>). – 2011. – 5.06*).

Госпредприятия титановой отрасли готовят к продаже. В Верховной раде зарегистрирован законопроект, в котором предложено исключить из списка объектов, не подлежащих приватизации, Иршанский ГОК и Вольногорский ГМК, и активы, управляемые госхолдингом «Титан Украины». В «Титане Украины» не скрывают, что наиболее вероятным покупателем этих активов является предприниматель Д. Фирташ. Впрочем, в случае проведения открытого конкурса конкуренцию ему могли бы составить российские «ВСМПО-Ависма» и «Ренова» В. Вексельберга.

Законопроект № 8655 народного депутата Ю. Каракая, предусматривающий исключение 11 предприятий из списка запрещенных к приватизации объектов

(сейчас 66), был зарегистрирован 10 июня. В пояснительной записке к документу говорится, что целью принятия документа является создание условий для привлечения частных инвестиций в предприятия, дальнейшее сохранение которых в государственной собственности экономически нецелесообразно.

Наибольший интерес из отобранных Ю. Каракаем предприятий представляют четыре актива в титановой отрасли: Иршанский горно-обоганительный комбинат, Вольногорский горно-металлургический комбинат, Крымское производственное объединение «Титан» и Запорожский титано-магниевого комбинат (ЗТМК). По какому принципу отбирались эти предприятия, господин Ю. Каракай прокомментировать отказался.

Председатель правления холдинга «Титан Украины» (управляет «Сумыхимпромом», ГАК «Титан» и ЗТМК) А. Нечаев заявил, что исключение четырех предприятий титановой отрасли из списка запрещенных к приватизации упростит процесс привлечения частного капитала. «Уже разработана программа, и сейчас все делается для того, чтобы в эти предприятия пришли частные инвестиции в сумме \$ 1,5 млрд в течение трех лет. И я нашел такого инвестора – это Д. Фирташ», – отметил он. По словам господина А. Нечаева, заявленная сумма инвестиций позволит нарастить производство титановой губки на ЗТМК с нынешних 8 тыс. т до 30 тыс. т, а в перспективе до 40 тыс. т. «Сумыхимпром» сможет увеличить производство минудобрений более чем в два раза, до 1 млн т, а двуокиси титана – в три раза, до 160 тыс. т. Все предприятия «Титана Украины» должны быть обеспечены сырьем украинских ГОКов. По информации господина Нечаева, в обмен на инвестиции Д. Фирташ может получить 50 % в «Титане Украины» и сейчас ведет переговоры с правительством.

Д. Фирташ неоднократно заявлял о готовности войти в акционерный капитал «Титана Украины». Отметим, что он уже имеет активы в титановой отрасли – 50 %-1 акцию в «Крымском титане» – и осуществляет оперативное управление этим предприятием. «Крымский титан» в свою очередь осуществляет оперативное управление Вольногорским и Иршанским комбинатами.

Гендиректор компании ТАКО (разрабатывают Федоровское месторождение апатит-ильменитовых руд) В. Полевой считает, что открытые торги по привлечению инвестора в титановую отрасль Украины позволили бы привлечь значительно большую сумму, чем предполагают в «Титане Украины» и под более выгодные для государства условия. Ранее титановую отрасль Украины активно интересовались российские «ВСМПО-Ависма» и «Ренова». Получить официальные комментарии этих компаний не удалось, но в «ВСМПО-Ависма» подтвердили свою заинтересованность в украинских титановых активах, в первую очередь в сырьевых. «Украина обладает порядка 20 % разведанных запасов ильменитовых и рутиловых руд – основного сырья для производства титана, поэтому интерес к титановым украинским активам не удивляет», – говорит господин В. Полевой.

Сейчас на мировом рынке титана наблюдается превышение спроса над

предложением, что подстегивает цены на продукцию вверх и делает эти активы привлекательными для инвестиций. Начальник отдела химической промышленности ГП «Госвнешинформ» Наталья Коросташивец отмечает, что если в конце 2009 г. тонна двуокиси титана в Северо-Восточной Европе стоила в среднем 2,2 тыс. евро, то в конце 2010 г. – уже 2,5 тыс. евро, а сейчас – 2,75 тыс. евро. «Дефицит сырья ожидается вплоть до 2015 г., а значит, цены будут только расти», – считает она (*Титанические усилия // МинПром – информация бизнес-класса (http://minprom.ua). – 2011. – 15.06).*

Верховная Рада Украины отказалась включить в повестку дня сессии парламента проект закона, предусматривающий предоставление гражданам Украины права бесплатно получать второе высшее образование.

Соответствующий документ «О внесении изменений в ст. 4 закона Украины «О высшем образовании», инициированный народным депутатом от БЮТ В. Яворивским, поддержали 128 народных депутатов.

Законопроект предусматривает внесение изменений в ст. 4 закона Украины «О высшем образовании» с целью предоставления права гражданам Украины вторично бесплатно получать высшее образование по второму направлению (специальности) в государственных и коммунальных учебных заведениях, если по состоянию здоровья они потеряли возможность выполнять служебные или должностные обязанности по полученной ранее квалификации (***В Верховной Раде отклонили предложение о втором высшем бесплатном образовании // TopMedia (http://topmedia.com.ua). – 2011. – 15.06).***

Верховная Рада Украины приняла предложенный правительством закон Украины «О внесении изменений в Закон Украины» О Государственном бюджете Украины на 2011 г.».

Министр финансов Ф. Ярошенко сообщил, что изменениями предусматривается улучшить прежде социальное обеспечение бюджетной сферы.

В частности, предусмотрено повышение оплаты труда бюджетникам на 12,6 %, заработной платы учителям – на 340 грн. и на 300 грн. – Врачам. И в целом направить на это 1,6 млрд грн, а также 2,3 млрд грн. на социальную защиту населения.

Всего предусмотрено увеличение доходов государственного бюджета на 2011 г. на 14,047 млрд грн, до 299,120 млрд грн, а расходов – на 11,448 млрд грн, 336,977 млрд грн. Кабинет Министров предложил также увеличить доходы Общий фонд госбюджета–2011 с 239,630 млрд грн. до 253,136 млрд грн, а доходы специального фонда – с 45,442 млрд грн. до 45,983 млрд грн.

Общий фонд предполагается увеличить с 280,136 млрд грн. до 290,818 млрд грн, а расходы Специального фонда – с 45,393 млрд грн. до 46,160 млрд грн.

По словам Ф. Ярошенко, высокие темпы роста в январе-апреле 2011 г. базовых секторов экономики (промышленность – 8,5 %, строительство – 11,6 %, сельское хозяйство – 4 %) и внешней торговли (экспорт товаров и услуг – 44,5 %, импорт – 63,1 %) создали условия для пересмотра основных макроэкономических показателей на текущий год.

В изменениях в бюджет предусматривается увеличение возмещения НДС на 1,9 млрд грн.

Кроме того, за счет уменьшения внутренних заимствований будет сокращено предельный дефицит бюджета–2011 на 3,5 млрд грн. – С 38,843 млрд грн. до 35,343 млрд грн, в том числе предельный дефицит общего фонда – с 36,844 млрд грн. до 33,344 млрд грн. Предельный дефицит Спецфонда госбюджета Кабмин предлагает оставить на уровне 1,999 млрд грн.

Изменениями в бюджет предусматривается дополнительная субвенция из госбюджета местным бюджетам в сумме 1 млрд грн. Кроме того, предусмотрено увеличить расходы на осуществление Киевом функций столицы на 1,6 млрд грн. Предусмотрено увеличение взноса Украины в Чернобыльский фонд «Укрытие» на реализацию программы SIP – 14 млн. грн (*В Раде приняли изменения бюджета 2011 г. – увеличили социальное обеспечение // TopMedia (<http://topmedia.com.ua>). – 2011. – 15.06*).

Законопроект № 4298 предлагается урегулировать вопросы создания, сертификации, распространения и потребления национального культурного продукта и предоставления государственной поддержки национальным культурно-художественным проектам.

Проект направлен на: сохранение и развитие национальной культурной традиции, формирование прочной национальной идентичности граждан Украины средствами культуры и искусства, и через это – содействие консолидации украинского общества, обеспечение развития национальных культурных индустрий, надлежащей присутствия национального культурного продукта на отечественном рынке и в культурном потреблении людей и целостности национального информационно-культурного пространства и повноструктурности национальной культуры.

Законопроектом определяются несколько направлений (стратегических задач) по государственной поддержке национального культурного продукта, а именно:

– поддержка авторов, создающих национальные произведения, производителей национального культурного продукта, национальных каналов культурной коммуникации;

– обеспечение доступа потребителей к национальному культурному продукту;

– продвижения национального культурного продукта в Украине и за рубежом (*Закон «О национальном культурном продукте» приняли в Верховной Раде //*

TopMedia (http://topmedia.com.ua). – 2011. – 15.06).

Верховная Рада намерена запретить допрашивать как свидетелей священников с целью получения от них информации, полученной на исповеди.

Соответствующий проект закона № 5335 О внесении изменений в Уголовно-процессуальный кодекс Украины (касательно соблюдения тайны исповеди) в первом чтении поддержали 236 депутатов при минимально необходимых 226.

Автор законопроекта – депутат от фракции Блока Наша Украина-Народная Самооборона В. Марущенко отмечает, что действующий сейчас кодекс предусматривает, что священники могут быть допрошены как свидетели в случае, если лицо, доверившее им эти сведения на исповеди, освобождает их от необходимости хранить тайну.

Нашеукраинец убежден, что наличие в кодексе нормы о возможности свидетельского допроса священников может вызвать злоупотребления.

Рада намерена уточнить, что адвокаты, нотариусы, врачи и психологи могут разглашать конфиденциальную информацию только при письменном согласии лица, доверившего им ее (***Верховная Рада хочет узаконить тайну исповеди священнику // TopMedia (http://topmedia.com.ua). – 2011. – 14.06).***

Верховная Рада приняла за основу проект Закона Украины «Об особенностях управления объектами государственной собственности в оборонно-промышленном комплексе». Кабинет Министров и Верховная Рада приступили к практическому выполнению указа Президента Украины о создании Государственного концерна «Укроборонпром».

Как сказано в проекте закона, его целью является «определение особенностей управления объектами государственной собственности в оборонно-промышленном комплексе, путей повышения эффективности функционирования предприятий оборонно-промышленного комплекса и обеспечение осуществления контроля за их деятельностью».

Согласно проекту закона, уполномоченным субъектом хозяйствования по управлению объектами государственной собственности в оборонно-промышленном комплексе является Государственный концерн «Укроборонпром». Законопроектом предусмотрено утверждение правовых основ деятельности Госконцерна, формирование органов его управления, определение особенностей управления объектами государственной собственности в оборонно-промышленном комплексе.

В соответствии с документом, к объектам управления государственной собственности в оборонно-промышленном комплексе принадлежат: имущество государственных предприятий ОПК, в том числе казенных предприятий, которые входят в состав Государственного концерна «Укроборонпром»; имущество,

переданное в установленном порядке Государственному концерну «Укроборонпром»; пакеты акций, которые принадлежат государству в уставных капиталах акционерных обществ, которые осуществляют деятельность в ОПК, и переданные в установленном порядке в управление Государственного концерна «Укроборонпром». В состав Госконцерна входят государственные предприятия ОПК, в том числе казенные предприятия, на основе финансовой зависимости от одного или группы участников Госконцерна. Органами управления Госконцерна являются его Наблюдательный совет, Совет директоров, и генеральный директор.

В пояснительной записке к законопроекту утверждается, что его принятие будет содействовать повышению эффективности функционирования государственных предприятий, которые осуществляют хозяйственную деятельность в сфере разработки, изготовления, реализации, ремонта, модернизации и утилизации вооружения, военной и специальной техники и боеприпасов, принимают участие в военно-техническом сотрудничестве с иностранными государствами (*«Укроборонпром»: процесс пошел... // Версии.com (<http://www.versii.com.ua>). – 2011. – 7.06).*

В Верховной Раде зарегистрирован правительственный законопроект «О документах, удостоверяющих личность и подтверждающих гражданство Украины». Согласно документу в скором времени гражданам Украины придется менять свои паспорта на удостоверения личности, а загранпаспорта на документы с биометрическими данными владельца.

По законопроекту, введение новых документов, удостоверяющих личность, необходимо завершить до 2018 г. Внутренние паспорта планируется заменить удостоверением гражданина Украины, которые бессрочно будут получать граждане, достигшие шестнадцатилетнего возраста.

При обмене старых паспортов такие удостоверения будут выдаваться сроком до 10 лет. В них будут указываться фамилия, имя, отчество, дата и место рождения, пол, гражданство, семейное положение; место жительства (пребывания) и регистрационный номер учетной карточки налогоплательщика. По желанию гражданина в документ можно добавить сведения о национальности, контактный номер телефона, информацию о детях, группе крови и резус-факторе.

Документом, удостоверяющим личность и подтверждающим гражданство во время пребывания за границей, станет биометрический паспорт. Этот документ будет оформляться по запросу граждан, достигших шестнадцатилетнего возраста, сроком на 10 лет. В нем будут указываться фамилия, имя, данные биометрической идентификации, пол, гражданство.

Законопроект «О документах, удостоверяющих личность и подтверждающих гражданство Украины» разработан Минюстом в рамках плана действий по либерализации визового режима с Евросоюзом (***Вместо паспортов украинцам выдадут удостоверения личности // TopMedia (<http://topmedia.com.ua>). – 2011. –***

7.06).

Верховная Рада приняла за основу законопроект о порядке проведения реформирования системы здравоохранения в Винницкой, Днепропетровской, Донецкой областях и городе Киеве. Данное решение поддержали 245 депутатов.

Проект предлагает структурно-организационное и финансово-экономическое разграничение учреждений здравоохранения по видам оказания медицинской помощи (первичной, вторичной, третичной и экстренной) путем создания центров первичной медико-санитарной помощи, специализированных по профилю и интенсивности медицинских учреждений, как составляющих госпитальных округов и высокоспециализированных учреждений здравоохранения или центров по оказанию третичной медицинской помощи.

Документ также предусматривает применение программно-целевого метода в бюджетном процессе, что позволит направить бюджетные средства по видам медицинской помощи из бюджетов соответствующих уровней, а также ввести договоры на медицинское обслуживание.

Кроме того, Верховная Рада приняла за основу проект закона о внесении изменений в Основы законодательства Украины о здравоохранении касательно усовершенствования оказания медицинской помощи. Это решение поддержали 306 депутатов.

Законопроект предлагает определить содержание понятий «здоровье», «учреждение здравоохранения», «медицинская помощь», «медицинское обслуживание», «пациент», а также систему стандартов в сфере здравоохранения, составляющими которой являются государственные социальные нормативы и отраслевые стандарты.

При этом, предполагается, что государственные социальные нормативы в сфере здравоохранения устанавливаются согласно Закону О государственных социальных стандартах и государственных социальных гарантиях, а отраслевые стандарты в сфере здравоохранения (в частности, стандарт медицинской помощи (медицинский стандарт), клинический протокол, табель материально-технического оснащения, лекарственный формуляр) разрабатываются и утверждаются специально уполномоченным центральным органом исполнительной власти в сфере здравоохранения.

Документ содержит также положение, согласно которому медпомощь должна оказываться бесплатно за счет бюджетных средств учреждениями здравоохранения и врачами, которые осуществляют хозяйственную деятельность по медицинской практике как физические лица-предприниматели, с которыми заключены договоры о предоставлении такой помощи. Согласно законопроекту, особенности заключения договоров о предоставлении бесплатной медицинской помощи должны определяться отдельным законом.

Законопроектом предлагается также разграничение медицинской помощи по

видам: экстренная, первичная, вторичная (специализированная), третичная (высокоспециализированная) **(В Киеве и трех областях внедряют пилотный проект реформирования медицины // Корреспондент.net (http://korrespondent.net). – 2011. – 16.06).**

Комитет ВР по вопросам аграрной политики и земельных отношений рекомендует парламенту принять во втором чтении и в целом законопроект № 8077 о Государственном земельном кадастре. Соответствующим документом предлагается установить, что анализ поданной документации и внесения всех сведений о земельном участке вносятся исключительно районными (городскими) территориальными органами центрального органа исполнительной власти по земельным ресурсам.

Законопроектом предусмотрено, что, начиная с 2013 г., государственные акты на право собственности на земельные участки не будут выдаваться **(Проект о земельном кадастре готов к утверждению // Минфин.com.ua (http://minfin.com.ua). – 2011. – 10.06).**

Кабінет Міністрів подал в парламент законопроект об изменениях в госбюджет по итогам первого полугодия. Ожидается, что парламент их примет до конца месяца, и они вступят в силу уже с 1 июля.

В законопроекте предлагается увеличить как доходную, так и расходную части бюджета: планируется, что доходы казны составят 299,119 млрд грн (+14,047 млрд к первоначально утвержденному), расходы – 336,977 млрд грн (+11,449 млрд). При этом часть из этих 11 млрд – 1,375 млрд – пойдет на увеличение зарплат работников бюджетной сферы уже с 1 июля, а не с 1 октября, как записано в нынешнем законе о госбюджете на 2011 г. Как объясняют в правительстве, такое повышение стало возможным потому, что, во-первых, экономика сейчас растет более быстрыми темпами, чем планировалось, а во-вторых, после принятия Налогового кодекса прошла детенизация экономики и резко выросли платежи в бюджет (в 1,5 раза в сравнении с прошлым годом).

Оклады в этом году Кабмин предлагает повысить четырежды, а не дважды, как было записано в законе о госбюджете (итого повышение за год составит 12,6 %, в то время как планировалось около 9 %). С 1 сентября минимальную ставку для бюджетников увеличат до 641 грн (по плану было 641 грн только с октября), с 1 октября до 660 грн, а с 1 декабря до 704 грн (по плану до 654 грн). При этом надо учитывать, что реально зарплаты увеличатся больше, ведь это только оклад. К примеру, учитель высшей категории с окладом 1325 грн реально имеет 2160 грн 20 % от этой суммы – надбавка за классное руководство, 10 % – за тетради, на всю эту сумму надбавка за выслугу лет 10 %, плюс еще 20 % ставки – надбавка от Кабмина. После повышения с 1 июля его оклад вырастет на 21 грн, а зарплата –

на 34 грн (до 2194 грн).

И это еще не все: 20 %-ную надбавку к окладу педагогам распространят на тех, кто работает в детсадах, ПТУ и вузах 1–2 уровня аккредитации (на это выделяют 500 млн грн), введут надбавку (10–30 % оклада) за выслугу лет соцработникам (9,8 млн грн), 106,2 млн грн планируется выделить на выплату подъемных (5 минзарплат, около 5000 грн) выпускникам медицинских вузов, которые согласятся три года отработать в сельской местности (*С 1 июля вступит в силу законопроект по увеличению зарплат бюджетникам // TopMedia (<http://topmedia.com.ua>). – 2011. – 14.06*).

Кабинет Министров одобрил законопроект, который предполагает сокращение численности Вооруженных сил (ВС) Украины в течение 2012 г.

Согласно проекту, предполагается сократить численность ВС на 8 тыс. человек, в т.ч. на 5 тыс. военнослужащих, а на конец 2012 в армии будет 184 тыс. человек, в т.ч. 139 тыс. военнослужащих.

«В дальнейшем предусматривается до 2016 г. постепенно уменьшить численность ВС до 160 тыс. человек, в т.ч. до 130 тыс. военнослужащих», – говорится в пояснительной записке к законопроекту, подписанной министром обороны М. Ежемем.

Таким образом, до 2016 г. предполагается сократить армию на 32 тыс. человек, или на 20 % (*Украинскую армию опять сокращают // TopMedia (<http://topmedia.com.ua>). – 2011. – 16.06*).

В статье закона «О милиции», предлагается изменить пункт о том, что «на службу в милицию не могут быть приняты лица, которые были осуждены за совершение преступления» на «кроме оправданных судом».

Это является более демократичным шагом, считает экс-советник министра внутренних дел Украины К. Стогний.

В частности, нардепы хотят внести в закон требование об обязательном владении государственным языком, а также изменить пункт «на службу в милицию не могут быть приняты лица, которые были осуждены за совершение преступления» на пункт «кроме оправданных судом».

«Считаю, что этот шаг более демократичный, ведь раньше человека специально могли осудить, чтобы перечеркнуть ему жизнь. Если суд оправдал человека и он не виноват, то почему бы ему не дать возможность строить свою жизнь?», – отметил К. Стогний (*Если человека оправдали, он может работать в милиции // Левый берег (<http://lb.ua>). – 2011. – 13.06*).

Украинское правительство работает над внесением изменений в

действующее законодательство с целью формирования эффективной правовой базы в сфере приватизации. Об этом заявил министр юстиции Украины А. Лавринович.

По словам министра, на данный момент уже разработан и находится на рассмотрении Кабинета Министров новый проект Государственной программы приватизации до 2014 г.

Как отметил А. Лавринович, новая программа будет предусматривать четкое определение способов приватизации, совершенствование норм, регулирующих принятие решения о продаже объектов приватизации, установления исключительных условий, невыполнение которых является основанием для расторжения договора купли-продажи по инициативе государства и возвращения объекта в государственную собственность, более прозрачные и четкие правила допуска к приватизационным процессам. Планируется создать такие условия участия в приватизационных процессах иностранных инвесторов, которые позволили бы масштабно привлечь частный капитал, в том числе иностранный капитал.

Министр юстиции также проинформировал о недавних изменениях законодательства в рамках осуществляемых в Украине реформ, направленных, среди прочего, на повышение инвестиционной активности и предоставление дополнительных инструментов защиты прав иностранных инвесторов и т. д. (***В Кабмине разработали план приватизации до 2014 г. // TopMedia (<http://topmedia.com.ua>). – 2011. – 3.06.***)

Кабинет Министров инициирует увеличение сбора за первую регистрацию автомобиля на 8,9–9 %, или с 0,27–5,34 грн до 3,27–65,34 грн за 100 куб. см объема цилиндров двигателя с 2012 г. Об этом сказано в законопроекте № 8630, зарегистрированном в Верховной Раде.

Ставки сбора за первую регистрацию легкового автомобиля варьируются в зависимости от объема цилиндров двигателя. В частности, при объеме до 1 тыс. куб. см предлагается увеличить сбор с 3 до 3,27 грн/100 куб. см двигателя, при 1–1,5 тыс. куб. см – с 5 до 5,45 грн/100 куб. см, при 1,8–2,5 тыс. куб. см – с 7 до 7,62 грн/100 куб. см. Самую высокую ставку для автомобилей с двигателем свыше 6,5 тыс. куб. см, согласно тексту законопроекта, предлагается увеличить с 60 до 65,34 грн/100 куб. см.

Ставки сбора за первую регистрацию для грузовиков поделены на 3 категории: до 8,2 тыс. куб. см двигателя (повышение с 15 до 16,34 грн/100 куб. см двигателя), 8,2–15 тыс. куб. см (с 20 до 21,78 грн/100 куб. см) и свыше 15 тыс. куб. см (с 25 до 27,23 грн/100 куб. см).

Кроме того, законопроект предполагает повышение на 8,9-9 % ставок сбора за первую регистрацию автобусов, тракторов, автомобилей спецназначения, судов, самолетов и вертолетов.

В пояснительной записке к документу правительство отмечает, что предлагает увеличить данные ставки соответственно прогнозируемому размеру индекса потребительских цен на 2011 г., который составляет 108,9 % **(В Украине могут увеличить сбор за регистрацию автомобиля на 9 % // TopMedia (<http://topmedia.com.ua>). – 2011. – 7.06).**

Венецианская комиссия скорее всего осенью 2011 г. предоставит Украине рекомендации по вопросу подготовки избирательного законодательства. Об этом заявила советник Президента Украины – руководитель Главного управления по вопросам конституционно-правовой модернизации Администрации Президента, член Венецианской комиссии М. Ставнийчук.

«Скорее всего, осенью текущего года мы получим соответствующие рекомендации Венецианской комиссии по вопросу подготовки избирательного законодательства», – сказала она.

По словам М. Ставнийчук, на встрече Президента Украины В. Януковича с председателем Европейской комиссии «За демократию через право» (Венецианская комиссия) Дж. Букиккио, речь шла о том, что даже в условиях принятия отдельного закона о выборах народных депутатов Украины для проведения выборов в 2012 г., вопросы подготовки в будущем Избирательного кодекса Украины является актуальным, чрезвычайно важным и не снимается с повестки дня **(Венецианская комиссия даст Украине свои рекомендации по избирательному законодательству осенью // КИД (<http://zadonbass.org>). – 2011. – 9.06).**

Президент Украины В. Янукович инициирует создание публичного перечня громких коррупционных преступлений.

В. Янукович отметил, что резонансные преступления, которые совершаются в Украине, не должны оставаться без внимания. «Нам нужно будет в ближайшее время сделать перечень резонансных дел, где фигурируют большие суммы, украденные у государства. Во-первых, нужно, чтобы люди знали об этом, а потом мы публично должны обществу докладывать, как мы их расследуем, и как возвращаем эти деньги», – сказал он.

Глава государства также считает, что одним из шагов эффективной антикоррупционной политики станет принятие в новых редакциях законов «О прокуратуре» и «О милиции». Также он сообщил, что уже практически готов проект нового Уголовно-процессуального кодекса, и в ближайшее время он будет направлен в Венецианскую комиссию.

«Не должны оставаться без внимания и вопросы усовершенствования Уголовного кодекса Украины. Очевидным является то, что некоторые преступления в сфере экономики должны быть декриминализованы путем

смягчения ответственности и возможности применения наказания, не связанного с лишением свободы, как это делается в большинстве стран мира», – сказал президент.

В. Янукович подчеркнул, что наказывать за такие преступления необходимо, заставив нарушителей возместить государству нанесенный ущерб. «Мы должны, как минимум, возвращать государству то, что украли преступники. А в некоторых странах принимаются законы, которые увеличивают суммы ущерба в два или три раза, чтобы наказать преступников. Если украли, пусть в три раза больше платят. Это справедливо. Но сейчас, как минимум, они должны вернуть все, что украли», – пояснил он (*В. Янукович хочет обнародования громких коррупционных преступлений // Четверта Влада (<http://4vlada.net>). – 2011. – 8.06*).

В Конституционный суд Украины поступило конституционное обращение 53 народных депутатов относительно соответствия Конституции закона «О внесении изменений в закон «О судоустройстве и статусе судей» (о специальной подготовке кандидатов на должность судьи) от 2 февраля 2011 г.

Согласно регламенту, обращение направлено на изучение в секретариат КС (*В КС поступило обращение относительно в закон о судоустройстве // Версии.com (<http://www.versii.com.ua>). – 2011. – 9.06*).

Верховная Рада рассматривает законопроект, который возвращает понятие «вытрезвитель».

Депутаты уже утвердили его в первом чтении. Заведения, куда планируют доставлять выпивших граждан – будут функционировать в системе не МВД, как это было ранее, а – Минздрава. Медиков обяжут оборудовать у себя специальные палаты. Функции милиции ограничатся доставкой нетрезвых пациентов с улиц в больничные отделения.

Замену вытрезвителям – предложили в Верховной раде. Депутаты приняли в первом чтении специальный законопроект. Авторы документа хотят обязать милицию доставлять людей в состоянии алкогольного и наркотического опьянения – в ближайшее лечебное заведение. Больницы же должны создать у себя специальные палаты или отделения для таких пациентов.

Законопроект уже раскритиковали в Минздраве. Там говорят – обычные больницы не могут принимать у себя пьяных, которые нередко бывают буйными. Это работа специализированных наркологических клиник. А вот главный нарколог страны считает – в документе очень плохо прописаны обязанности и полномочия милиции.

Кроме того, в законопроекте не прописано: в какой же степени опьянения должен быть человек, чтобы милиция имела право забирать его в спец-палаты. А

это даст много возможностей для злоупотреблений, убеждает главный нарколог Украины. Говорит – документ еще нуждается в доработке. С этим согласен и его автор (*Вытрезвители снова появятся в украинских городах // TopMedia* (<http://topmedia.com.ua>). – 2011. – 8.06).

Кабинет Министров одобрил законопроект о создании общественного телевидения и радиовещания. Об этом сообщила советник Президента А. Герман.

По ее словам, проект закона предусматривает создание общественного телевидения на базе Национальной телекомпании, однако принципы его работы будут значительно отличаться от тех принципов, по которым сейчас работает НТКУ.

Также А. Герман сообщила, что законопроект предусматривает создание наблюдательного совета общественного телевидения и радиовещания, состоящего из 21 представителя общественных организаций, который будет формировать его информационную политику (*А. Герман: Кабмин одобрил создание общественного ТВ // «Николаевские Вести»* (<http://nikvesti.com>). – 2011. – 9.06).

Принятие закона «О правах кредиторов и заемщиков» поможет восстановить уровень кредитования. Об этом заявил заместитель министра экономического развития и торговли А. Максюта.

«Принятие данного закона действительно рассматривается как один из важных шагов для того, чтобы возобновить уровень кредитования, который мы имели до кризиса и который серьезно уменьшился», – сказал А. Максюта. По словам заместителя министра, принятие данного закона поможет кредиторам быть уверенными в том, что кредиты будут возвращаться. А. Максюта отметил, что важны также те нормы закона, которые защищают права потребителя кредитов.

«Насколько мы сможем оградить заемщика от каких-то скрытых или неявных действий кредитора, настолько у нас будут надежные кредиты. То есть заемщик будет сознательно брать кредит и понимать, на что он рассчитывает, а кредитор это будет видеть», – сказал заместитель министра.

А. Максюта добавил, что в комплексе данный закон будет полезным для экономики (*Принятие закона «О правах кредиторов и заемщиков» восстановит уровень кредитования, – А. Максюта // Минфин.com.ua* (<http://minfin.com.ua>). – 2011. – 9.06).

Местным властям предоставить право контролировать предприятия торговли, находящиеся на вверенной им территории. Такая норма содержится в проекте закона «О внутренней торговле», который разрабатывается

Минэкономразвития. В случае выявления нарушений в их работе, местные чиновники должны будут проинформировать профильные контролирующие органы.

Это предложение вызвало протест со стороны участников рынка, которые ссылаются на то, что на сегодня предприятия торговли и так проверяют около 40 организаций и ведомств. По словам генерального директора Украинской торговой ассоциации И. Кишко, принятие этой нормы законопроекта будет способствовать развитию коррупции.

Со своей стороны Минэкономики отмечает, что одна из наибольших проблем развития внутренней торговли – недостаточная эффективность госрегулирования отрасли. В частности, низкий контроль со стороны государства привел к тому, что на сегодня около 40 % внутренней розничной торговли находится в тени.

Проектом закона Украины «О внутренней торговле» регулируются отношения между органами власти и субъектами хозяйствования в сфере торговли, производителями и покупателями. Законопроектом устанавливаются требования к порядку организации и осуществления разных форм торговли – розничной, оптовой, торговли на рынках, Интернет-торговли, сетевой торговли, комиссионной торговли, ярмарочной торговли (*Местные власти могут получить право на проверку супермаркетов // Минфин.com.ua (<http://minfin.com.ua>). – 2011. – 10.06).*

Харьковские ученые разработали проект Инновационного кодекса Украины, который упорядочивает все составляющие инновационных правовых отношений в государстве. Об этом заявил заместитель Харьковского городского головы по вопросам развития и обеспечения жизнедеятельности города И. Терехов.

Проект единого документа в сфере инновационных правоотношений разработан по поручению Президента Украины В. Януковича.

«Сегодня мы стремимся объединить усилия бизнеса, науки и власти для анализа инновационного законодательства Украины, поиска эффективных механизмов и инструментов регулирования инновационной деятельности и содействия ей, – подчеркнул заместитель Харьковского городского головы И. Терехов. – Создание новой правовой законодательной базы в инновационной сфере – это шаг в развитии государства. И мы гордимся тем, что ученые Харькова берут участие в создании новых механизмов урегулирования инноваций в правоотношениях».

Как отметил заместитель Харьковского городского головы, участие харьковских ученых в разработке документов говорит о значимости нашего города в научной сфере Украины.

«Харьков был и остается научно-исследовательским центром страны, интеллектуальный потенциал которого развивается. Нет сомнения в том, что

принятие этого кодекса послужит стимулом для активизации инвестиций в экономику Харькова и повышения инновационного уровня жизнедеятельности города», – добавил заместитель Харьковского городского головы И. Терехов (*Харьковские ученые разработали проект Инновационного кодекса Украины // Региональный информационный центр (<http://kh.ric.ua>). – 2011. – 14.06*).

ВІДГУКИ

Закон «Про вибори народних депутатів»

Перший секретар Житомирського обласного комітету Соціалістичної партії України О. Пінський висловив наступні міркування стосовно обнародованого проекту закону про вибори, зважаючи на те, що за вибори змішаною системою є кроком назад в забезпеченні виборчого права громадян і що потрібен закон про вибори з відкритими партійними списками:

1. Технологічні моменти організації усіх етапів кампанії виписані кваліфіковано. Вони враховують набутий досвід попередніх кампаній і в державі з демократичними традиціями закон міг би застосовуватись ефективно.

В Україні сподівань на демократичні засади мало, тому проект відкриває багато можливостей застосування адмінресурсу, інших зловживань. Їх слід нейтралізувати при прийнятті закону.

2. Серйозною проблемою для виборів взагалі є ситуація з реєстром виборців. Фактично він залишається формальним, з попередніми можливостями для маніпуляцій. І хоч це не предмет закону про вибори, владі слід нарешті зробити реєстр дійовим, об'єктивним інструментом для виявлення волі виборців.

3. Однією із загроз є передбачений порядок формування виборчих комісій. Він надає невинуваті нічим переваги партіям, що мають тепер своїх представників у парламенті. А процедура прийняття рішень в комісіях (половиною голосів при кворумі з половини членів) дозволяє повністю узурпувати права комісій. Потрібно не фіксувати нинішню перевагу партій, представлених у парламенті, бо тим провокується втручання виконавчої влади у виборчий процес, а створювати рівні умови для всіх партій суб'єктів виборів.

4. Україна формально повторює досвід демократичних держав, декларуючи захист виборчих прав людей, чії права в інших сферах обмежені, бо вони знаходяться в ув'язненні. Практика багаторазово підтверджує, що участь ув'язнених (так само як і психічно хворих) у виборах – це профанація їхніх прав. Засуджені, навпаки, відчують моральне насильство над собою, бо змушені голосувати так, як того вимагає адміністрація колоній та подібних установ.

Припинення голосування у в'язницях – це форма захисту ув'язнених від морального тиску.

5. В законі, після відомого рішення Конституційного Суду (всупереч поширеній у світі практиці) про неможливість партіям висувати кандидатами у партійний список і на одномандатні округи одних і тих же кандидатів, фіксується можливість формування депутатського корпусу з різним рівнем легітимності і за різними виборчими правилами. Фактично на одну кампанію маємо два виборчі закони. Аналіз свідчить, що «мажоритарний» депутат повинен мати в 2–4 рази більший рівень підтримки, ніж «списочник». При тому, голосування за список є вибір бренду партії, а не кандидатів у списку.

Частково цей недолік знімається можливістю кандидувати і в списку, і на округах. Тоді активнішою буде виборча кампанія, менш затратною для держави і партій та здатною до забезпечення вирівнювання показників легітимності. Конституційному Суду годилося б виправити свої хибні рішення. Тим паче, і замовників його у нинішній владі нема.

6. Прохідний бар'єр завищений. Загальновідомо, що це блокує розвиток політичної системи, ігнорує голоси щонайменше третьої частини виборців. Цікаво лише, що автори проекту невдовзі переконуються – пропонуваній бар'єр буде вадою і для їхньої партії.

7. Соціалістична партія України вважає, що закон про вибори потребує серйозного доопрацювання, аби він не обмежував конституційні права громадян, не створював переваги для партій, наближених до влади, та штучні перепони для опозиційно налаштованих партій і окремих громадян (*Головний соціаліст Житомирщини О. Пінський: Закон про вибори потребує серйозного доопрацювання // «Рупор Житомира» (<http://ruporzt.com.ua>). – 2011. – 4.06).*

Голова Народного руху України Б. Тарасюк заявив, що влада намагається перекроїти майбутній Закон України «Про вибори» під себе.

«Закон вивішений на сайті Мін'юсту. Вже через нього починаються сварки в коаліції: ультиматуми лунають від комуністів, реагування від Партії регіонів. Сьогодні ми не можемо сказати, який буде в остаточному варіанті цей закон, але однозначно, для нас зрозуміло, що влада намагається перекроїти його під себе, щоб забезпечити собі більшість у Верховній Раді внаслідок виборів у жовтні наступного року», – зазначив Б. Тарасюк.

Нардеп зазначив, що позиція НРУ, як й інших демократичних сил полягає у тому, що у немає потреби цей закон змінювати, його можна підкоригувати, зробивши партійні списки відкритими. «За оцінкою міжнародних експертів, яка збігається з нашими оцінками, немає потреби міняти Закон про вибори в Україні. Але влада хоче все зробити, аби повторити досвід фальсифікацій на виборах до органах місцевого самоврядування.

«Серед подій, які не можуть не викликати суспільної уваги, можна назвати провал фактично соціально-економічної політики цієї влади, яка не лише не спромоглася покращити життя вже і сьогодні, а все зробила, щоб його погіршити –

це і підняття тарифів на газ, на електроенергію, на комунальні послуги, на основні продукти харчування, на паливо. За останнім соціологічним опитування «Рейтинг», яке підтверджує дослідження інших соціологічних служб, є зростання протесту у суспільстві, несприйняття більшістю нинішньої влади, падіння її рейтингу більше, як в три рази (з травня минулого року до сьогодні). Очевидно, що це має призвести до соціального вибуху, тому що протестний потенціал занадто високий, і для того, щоб його не брати до уваги. На мою думку, цей вибух може статися не на ґрунті фальсифікацій (під час виборів), а швидше за все на соціально-економічному ґрунті через зубожіння населення, яке зараз йде внаслідок дій і бездіяльності сучасної влади», – зазначив Б. Тарасюк (*Влада намагається перекроїти Закон про вибори під себе*, – Б. Тарасюк // *Zaxid.net* (<http://zaxid.net>). – 2011. – 3.06).

Лидер фракции Партии регионов в парламенте А. Ефремов считает, что отмена графы «против всех» в избирательных бюллетенях выгодна оппозиционным силам.

«Люди, которые голосуют «против всех», никогда не голосуют за провластную партию. Поэтому, когда мы отменяем этот пункт, то это идет во вред правящей политической силе, потому что эти люди придут на участки и проголосуют за оппозицию», – сказал он.

Перед этим один из лидеров «Единого Центра» В. Карасев заявил, что обсуждаемый законопроект о выборах народных депутатов и его новеллы призваны сохранить Партию регионов у власти. «На всех выборах всегда побеждала оппозиция. И Партия регионов хочет этого избежать», – сказал он (*Отмена графы «против всех» выгодна оппозиции*, – А. Ефремов // *Левый берег* (<http://lb.ua>). – 2011. – 3.06).

Министр юстиции Украины А. Лавринович заверяет, что проект закона о выборах народных депутатов будет доработан с учетом оценок всемирно признанных экспертов в области избирательного законодательства.

Министр отметил, что принято решение направить проект закона о выборах народных депутатов на экспертизу не только в Венецианскую комиссию, но и в Международный фонд избирательных систем и в Миссию наблюдения за выборами ОБСЕ.

Делегация конгрессменов США обсудила с А. Лавриновичем работу над подготовкой законопроекта о выборах народных депутатов. Конгрессмены поставили украинскому министру ряд вопросов, касающихся процесса подготовки и содержания отдельных положений законопроекта. В частности, членов Конгресса США интересовали нормы относительно формирования избирательных комиссий, возможности отмены регистрации кандидатов в депутаты, а также

установлення границь виборчих округів.

А. Лавринович проінформовував конгресменів про те, що принцип формування виборчих комісій в проекті закону зафіксований в точній редакції, яку запропонували члени робочої групи – представники Центральної виборчої комісії та Харківської юридичної академії імені Я. Мудрого.

При цьому зазначив міністр юстиції, ця норма може бути редактована або змінена, якщо будуть інші пропозиції від опозиційних політичних сил.

Він також проінформовував конгресменів США про те, що проектом закону не передбачено жодної причини для скасування реєстрації кандидата в депутати, крім тих, які існують в законодавстві інших демократичних країн. Це, зокрема, смерть кандидата, виїзд кандидата з країни на постійне місце проживання або випадки, коли в стосовно кандидата вступив в силу обвинувальний вирок суду.

За словами А. Лавриновича, в законопроекті запропоновано максимально просту та зрозумілу принцип формування виборчих округів: їх межі будуть визначатися за кількістю виборців, які проживають на певних територіях. При цьому різниця між кількістю виборців в виборчих округах, відповідно до запропонованого принципу, не повинна перевищувати 10 %.

А. Лавринович також зазначив, що процес формування округів, відповідно до проекту закону, буде виведено за межі виборчої кампанії. Зокрема, округи будуть сформовані після набуття законом чинності, тобто задовго до початку виборчої кампанії.

«Ми хочемо максимальної прозорості кожного етапу майбутньої виборчої кампанії», – підкреслює міністр (*Проект закону про вибори надішлють одразу на три експертизи // «Николаевские Вести» (<http://nikvesti.com>). – 2011. – 8.06).*

В Інституті Горшеніна відбувся круглий стіл на тему «Закон про вибори народних депутатів: за і проти».

В ході дискусії народний депутат України (Партія регіонів) О. Надоша заявив про те, що «цей закон сьогодні докорінно змінює систему виборчого права в країні. Після довгої роботи над помилками пропорційної системи, зрештою, ми прийшли до того, що потрібно включити і пропорційну систему, щоб не розвалювати партійне будівництво і мажоритарну систему. Цей закон, представлений вам, має картину 50 на 50. Мені здається, що це проміжний закон між кінцевим вдосконаленням законодавства. Але для нашого суспільства на даному етапі розвитку, він поки є оптимальним».

Народний депутат України (БЮТ) С. Подгорний: «Вада сьогодні пропонує нам закон, який підготовлений, я вважаю, за процедурою, яка не є демократичною, яка не є відкритою. Процедура, яка во главу поставила диктат, диктат однієї

особи. Диктат Президента. Президент сказав: я визначився – змішана система, президент сказав – 5 %, президент сказав – блоків не буде. Все інше, як то кажуть, його не бентежить, і всі інші суб'єкти, які можуть бути суб'єктами законодавчо, повинні сприймати все як належне. ...Сьогодні в парламенті існує декілька законопроектів, які були підготовлені і які, на жаль, ігноруються. Вони були проігноровані паном Лавриновичем, коли він був першим віце-спікером, були проігноровані робочою групою чинним міністерством юстиції, і вони ігноруються президентом. Там декілька законопроектів, причому два законопроекти, які ідуть на виконання президентської програми, президентської обіцянки, провести вибори 2012 р. за пропорційною системою, але за відкритими списками. Там є законопроект Ключковського, там є законопроект, мені здається, Мирошниченко, які пропонують в тому чи в іншому вигляді все ж таки відкриті списки. Там є і мій законопроект, я правда не пропоную відкриті списки, але я пропоную відкритість процедури формування списків.

...Я думаю, що підвищення прохідного бар'єру до 5 % не буде впливати на розстановку політичних сил в парламенті. Впливати буде мажоритарна частина виборів. От хто пройде по мажоритарці, яка політична сила проведе більшість по мажоритарці, та сила і буде впливати на всі інші, на цю розстановку. Тому що 3 або 5 % – це не дуже важливо, умовно кажучи. Критики кажуть, що втрата голосів буде при 5 % більше. А я кажу, що сама велика втрата голосів відбувається при мажоритарній системі, коли за кандидата проголосувало, умовно кажучи, 20 % і він переміг, то втрата 80 %! Ці голоси, 80 %, вони нікому не передаються.

При партійній системі, у нас втрата була ну може 30 %, може 35 % десь, а то і менше. Але воно перерозподіляється серед інших партій, і я знаю, що якщо я голосував за партію, яка не пройшла, то мій голос пішов або цій партії, або цій. І я можу зорієнтуватися, хто мені ближче. Хоча я голосував за конкретну партію. То при мажоритарці такого не відбувається. Тобто, втрата дуже і дуже велика. Це що стосується бар'єру. Тому я вважаю, що не це головне питання в даному випадку.

Змішана система звісно гірше, тому що депутати приходять в парламент 2-х сортів, а в даному випадку це будуть депутати 3-х сортів. Тому що буде перший сорт, ну не за якістю, а просто за номером, – це депутати, які пройдуть по списках, а другий номер – мажоритарники – буде розпадатись ще на 2 сорти. Це ті, які будуть висунуті від партії, і залежні якби від партії, які повинні виконувати політичну програму партії, і самовисуванці, які незрозуміло що будуть робити, що вони будуть пропонувати виборцю, тому що поняття виборчої програми не було в законі, зараз воно з'явилося, але написано, що кандидат-мажоритарщик може дати програму, а може і не дати. І вона друкується тільки на сайті, точніше оприлюднюється тільки на сайті Центральної виборчої комісії. В якомусь селі, хтось знайде Інтернет, щоб зайти на сайт ЦВК і подивитись там виборчу програму якогось кандидата? Навіть не у всіх районних центрах сьогодні є така можливість – покриття нема. Тому це велике питання, і те, що депутати будуть 2–3 сортів, це дуже погано.

Аргумент, який нам сьогодні кажуть, що треба депутата наблизити до виборця, тут є з мого боку 2 аспекти. Перший аспект – це треба задати собі питання: яка головна функція депутата сьогодні. Виборчого депутата. Яка головна функція? Це законотворча функція. Він повинен писати закони. Не його функція дах на школу, ремонт лікарні, прокладка дороги. Це не функція депутата. Функція депутата написати закон, який заставить виконавчу владу це робити і його контролювати умовно кажучи. Це перше.

Друге питання: я вважаю, що все ж таки, від самого депутата залежить, чи працює він з виборцем, чи ні. В третьому скликанні, коли була змішана система, були випадки, я не буду зараз називати прізвища, це не дуже етично, але були депутати-мажоритарники, які в своєму окрузі за чотири роки не були ні разу. Вони прийшли на виборчу програму, вони домовились там з головами сільських рад, щось там «відстігнули», там комусь щось зробили і все, чотири роки їх нема. А списочники працювали, тому що партія давила, партія закріпляла, партія казала: їдь і працюй.

І сьогодні, якщо ми подивимось 450 депутатів, все ж таки більшість депутатів присутня на виборчих округах, і вона працює. Я не знаю, як в інших політичних округах, але у нас чітко закріплення кожного депутата, і, будь ласка, тиждень праці в окрузі і їдь, працюй і звіт на стіл – які ти зустрічі провів, що ти зробив, що ти там вирішив і таке інше. Це є. Тому це питання, як мені здається, не є дуже актуальне сьогодні.

Я думаю, головне все таки в цьому законі, що влада намагається все ж таки закласти механізми, які дозволять масово або фальсифікувати, або використовувати адміністративні ресурси. Не влада реєструє кандидатів – виборчі комісії реєструють кандидатів. Але є головний принцип, який закладають демократичні європейські стандарти. Це рівність кандидатів. В даному випадку кандидат-списочник буде зареєстрований за 70, якщо я не помиляюсь, днів, не пізніше. Кандидат-мажоритарщик – за 42 дня. Різниця майже в місяць! Списочник вже може йти агітувати, а мажоритарщик ні, не може. Не говорячи вже там по документам і таке інше.

І саме головне, на мою думку, – це округи, написано, що округи утворюються на постійній основі. І після прийняття цього закону, протягом 3 місяців, Кабмін повинен підготувати закон про територіальну організацію виборів. У мене питання: навіщо? Сьогодні в парламенті є закон про територіальну організацію виборів, який пройшов комітет, який пройшов перше читання. Його треба приймати в другому читанні. І робити округи, щоб всі знали за рік до виборів, які будуть округи. Ні, цього нема».

Народний депутат України (КПУ) С. Гордієнко висловився з приводу того, що дає цей законопроект для простих людей. Значення закон, за його словами, має лише для олігархії та бюрократії. «У своєму посланні президент України до українського народу каже про те, що буде 4 %-ний прохідний бар'єр. У проекті закону з'являється 5 %. ...В мене виникає тоді таке питання: те, що декларує

президент, і те, що роблять автори законопроекту, це що, не узгоджена ця позиція? А це, напевно, зроблено для дуже цікавих моментів, що президент скаже: дивіться, які там погані бояри, і я ж таке сказав. І авторитет президента виростає, і бар'єр буде знижено знов до 4-х, я не виключаю ці моменти. Це також є спекулятивні моменти маніпулювання людською свідомістю. Ось такі новації у цьому виборчому законодавстві. ...Компартія однозначно у нинішньому виді даного законопроекту підтримувати не буде. Компартія наполягає на тому, що ми розуміємо всі вади пропорційної системи, але ми вважаємо, що ми повинні розвивати політичну відповідальність як партії, що єдиним мірилом є якщо курс, який партія декларує перед виборами, а потім приходиться до влади і не виконує його, то такі партії вже не мають ніколи бути у владі. А також ми повинні виховувати і відповідальність самого виборця. Бо якщо він голосує, він повинен потім і контролювати це. А єдиний контроль – це його голос на наступних виборах».

В. Матчук, народний депутат України («Наша Україна»): «Цей законопроект можна аналізувати з юридичної точки зору, а можна – з політичної точки зору. На мою думку, аналіз з юридичної точки зору – там 3 %, 4 % чи 5 %, умови реєстрації або зняття з реєстрації, сьогодні дискутувати передчасно. ...Є декілька дискусійних норм, які, я впевнений, в цей закон закладені для того, щоб була можливість в процесі обговорення зробити крок назад і зробити цей закон прохідним у Верховній Раді. Я би хотів більше проаналізувати його з політичної точки зору, і для цього, справді, згадати про таку річ (для України поки що дику, на жаль, хоча для всього нормального цивілізованого світу це закономірність) як послідовність політиків, послідовність політичних сил.

Хочу нагадати те, що ви і так всі знаєте – в програмі Партії регіонів було написано, що вона йде до того, щоби наступні вибори відбулись за пропорційною системою за відкритими списками. Це було передвиборчою обіцянкою В. Януковича. При чому, якщо говорити про інші обіцянки, «покращимо життя вже сьогодні» – це таке загальне формулювання, тим більше, що для окремих громадян України воно таки справдилось. Не для всіх, для окремих воно справдилось – життя покращилось. Так от, якщо говорити про цю обіцянку, про впровадження відкритих партійних списків, то це була конкретна обіцянка, і вона не виконується.

Через рік після перемоги в своєму зверненні до народу України Президент України задекларував, що уже буде 50 на 50, але поки що він ще стоїть на позиції, що це будуть допущені блоки і 50 %, які будуть іти за партійними списками, будуть іти за відкритими списками. Не зовсім зрозумілим було формулювання «регіональні відкриті списки», але, тим не менше, словосполучення «відкриті списки» було. Це було в Верховній Раді в четвер, пройшло чотири дні, в понеділок на центральні телеканали виходить Лавринович, міністр юстиції, підлеглий не тільки президента, підлеглий ще й прем'єр-міністра, виходить і каже: «Дуже перепрошую, але блоків не буде, дуже перепрошую, але буде 50 на 50, але ніяких

відкритих списків, ні регіональних, ні загальнонаціональних, не буде, будуть закриті списки».

З огляду на це виникає кілька питань. Одне з них – хто, власне, пише, хто, власне, несе відповідальність за те, що говориться і за те, що пишеться, в сьогоднішній владі? І чи не варто людям, оцінивши все, що там відбувається, дати негативну оцінку тим процесам (я вже не кажу про конкретних представників, я кажу про те, яким чином діє сьогоднішня влада). У нас же ж яка річ відбувалася (це моя точка зору) – були вибори 2006 р. до ВР за партійними списками. Перемагає одна коаліція, прем'єр-міністром стає Ю. Тимошенко. Приходять наступні вибори, позачергові, до ВР, вибори за тим самим законом. Люди, незадоволені владою, голосують за інші кольори, за інші партії, і відбувається зміна влади в країні. Тобто, прем'єр-міністром стає уже В. Янукович.

За тією самою логікою вибори 2012 р. повинні знову призвести, оскільки люди знову будуть незадоволені діючою владою, вони повинні призвести до зміни ситуації, до зміни розстановки сил у ВР. Діюча влада цього не хоче. І вона починає шукати різні варіанти. І, як їм здається, знаходить прекрасний варіант 50 на 50. Хочу просто застерегти – нічого доброго для діючої влади і в цьому варіанті теж немає.

...Що відбудеться зараз, в 2012 р., якщо спрацює цей закон: відбудеться один великий позитив – значно зміниться кадровий склад ВР. Я кажу про це як про позитив, тому що у сьогоднішнього кадрового складу, на присутніх тут на круглому столі це звичайно не поширюється, майбутнього немає. Це помилка природи, сьогоднішня ВР – це велика, велика, велика, ще декілька разів велика помилка природи і велике зло для України сьогодні.

Інша річ, що в тій ВР 2012 р. будуть депутати 2-х сортів. Будуть депутати, які обрані за партійними списками, ну, наприклад, я. І будуть обрані за мажоритарними списками. ...І у нас буде у ВР відбуватись розмова глухого з німим. Тобто спільної мови знайти буде дуже проблематично. І в цій ситуації ніякої користі для України я, знову таки, не бачу.

Тому, «Наша Україна» цей законопроект підтримувати не буде, і якщо всі будуть послідовними, будуть тримати своє слово, шансів проходження цього законопроекту в ВР я не бачу. Тому що, наскільки я знаю, Блок В. Литвина, з інших причин, але теж не задоволений цим законопроектом. Тобто далі почнуться торги. На жаль, у мене є всі підстави вважати, що торги увінчаються успіхом, і у цьому законопроекті є великі шанси, що будуть проведені в такий спосіб, через нормальну, як багатьом здається, процедуру торгів у ВР. Це дуже прикро, це дуже прикро, але на жаль, це реальність» *(Закон о выборах народных депутатов: за и против // Институт Горшенина // Левый берег (<http://lb.ua>). – 2011. – 8.06).*

Комментируя изменение избирательного законодательства, первый президент Украины Л. Кравчук отметил, что пока в Верховную Раду будут

попадать одни и те же депутаты, пока парламент не обновится – каждый закон, который будет принимать такая Верховная Рада будет куплен, продан и скомпрометирован.

«Закон может быть любым: мажоритарным, смешанным или пропорциональным, даже может быть очень правильным с открытыми списками – этого почему-то не делается. Но посмотрите, сколько сессий и почти одни и те же люди в Верховной Раде. Пока не будут предприняты шаги, которые сделают невозможным попадание в Верховную Раду людей, которые себя скомпрометировали непринятием нужных законов. Пока не будет обновлен состав Верховной Рады по принципу профессионализма и ответственности, любви к тому народу, с которым ты живешь, любой закон будет куплен, продан и скомпрометирован», – заявил экс-президент.

По мнению Л. Кравчука, поднятие проходного барьера и запрет блоков все же позволит немного обновить состав.

«Я бы сказал, что это немножко обновление – ну скажем не попадут те маленькие партии, или блоки, но опять же возвращаюсь: будь то блоки, или не блоки, вы смотрите, когда открывается Верховная Рада – одни и те же лица», – отметил Л. Кравчук (*Л. Кравчук: Пока не будет обновлена Рада – каждый закон будет купленным // Корреспондент.net (<http://korrespondent.net>). – 2011. – 17.06*).

Закон «Про вищу освіту»

Представитель президента в Верховной Раде народный депутат Ю. Мирошниченко заявил, что законопроект «О высшем образовании», не соответствует карте реформ В. Януковича.

Как заявил Ю. Мирошниченко, фракция Партии регионов доработала законопроект № 7174 и проанализировала аналогичный документ Минобразования. В министерском проекте закона вузы классифицировались по числу студентов дневной формы обучения, а в рамках финансовой автономии имели право ежегодно пересматривать размер платы за контрактное обучение. Предложенные нормы вызвали массовые акции протеста студентов и критику академического сообщества. После этого по распоряжению президента законопроект был отправлен на доработку. Специалисты Минобразования изъяли из него положение о классификации вузов по числу учащихся, но ключевые изменения так и не внесли.

Ю. Мирошниченко отметил, что эксперты ПР выявили несоответствие законопроекта Минобразования позиции президента в вопросах реформирования высшего образования. По его словам, сравнительная таблица двух документов была направлена в Минобразования и Администрацию президента. «Законопроект носит не разрешительный, а жестко регулятивный характер, что увеличивает

зависимость вузов от министерства и снижает заинтересованность работодателей в сотрудничестве. Он не предусматривает создания конкурентной среды на рынке образовательных услуг, повышения качества преподавания и не направлен на осуществление реформы в области высшего образования. Принятие законопроекта Минобразования повлечет необходимость реорганизации и перерегистрации более 373 действующих институтов, техникумов и училищ разных форм собственности, что увеличит расходы государственного бюджета», – говорится в сравнительной таблице.

В парламентском комитете по вопросам образования и науки также констатируют несоответствие законопроекта Минобразования декларациям президента. «В. Янукович призывал обеспечить вузовскую автономию, чтобы вывести лучшие наши университеты в мировые рейтинги. А проект закона, написанный Минобразования, ориентирован на централизацию управления и тотальное подчинение вузов, что нивелирует и дискредитирует президентские инициативы», – отметила глава подкомитета базового образования Л. Оробец.

В Минобразования пока не сравнивали законопроект с картой президентских реформ. «В законотворческой работе разбирается минимум людей, но многие из них хотят откорректировать наш законопроект, покритиковать его или просто попиариться, – заявил собеседник издания в министерстве. – Нас упрекают в отсутствии вузовской автономии, но, если вузам разрешат делать, что они хотят, это будет не автономия, а анархия» (*Д. Табачник проитрафился // Главком: Новости политики и экономики (http://glavcom.ua). – 2011. – 9.06).*

В проекте закона «О высшем образовании» Министерство образования добавило себе 80 новых полномочий. Об этом сообщается в анализе законопроекта, проведенном Администрацией Президента.

«Авторы анализа подсчитали, что согласно новому закону у Минобразования теперь целых 100 полномочий в сфере высшего образования. При чем 80 из них – новые. О какой автономии вузов может идти речь?», – заявила народный депутат Л. Оробец (*Д. Табачник придумал себе 80 новых полномочий // Левый берег (http://lb.ua). – 2011. – 3.06).*

Закон «Про доступ до публічної інформації»

Украинская власть пытается акцентировать внимание населения на том, что можно получить любую публичную информацию, находящуюся в их ведомстве. Однако в ходе их деятельности постоянно появляются решения с ограниченным доступом, так называемые служебные, – заявила кандидат юридических наук О. Нестеренко.

Если закон о праве доступа к публичной информации предусматривает

распространение любой общественно-важной информации, то необходимо расшифровать, что же попадает под такой критерий, и на что мы можем рассчитывать, – продолжила перечислять недостатки акта юрист.

К слову, О. Нестеренко являлась одним из разработчиков спорного законодательного проекта. По ее словам, изначально закон предлагался в совершенно другой редакции.

«Если бы летом 2009 г. депутаты проголосовали за тот вариант закона, как и обещали, то сейчас мы бы имели революционный закон об информации. Из него убрали 4 конституционных гарантии», – пожаловалась журналистам О. Нестеренко.

«Закон попал под безжалостные редакционные ножницы», – добавил координатор проектов ГИМЦ «Всесвіт» В. Гарбар.

«Мы имеем право на активный доступ, но что тогда находится в пассивном? У чиновников желание что-либо скрыть просто в генах сидит», – подчеркнул В. Гарбар.

Также О. Нестеренко отметила, что из-за попустительского отношения к проработке всего конституционного кодекса в украинском законодательстве оказалось целых два закона об информации – об информации в целом и о доступе к публичным сведениям.

«Такое удвоение приводит к нивелированию положений обоих законов», – сделала нерадостный вывод эксперт (*В украинском законодательстве оказалось два закона об информации – мнение // Левый берег (<http://lb.ua>). – 2011. – 14.06*).

Украинский независимый центр политических исследований при содействии Проекта «U-Media» Internews Network провел круглый стол «Законодательное урегулирование доступа к публичной информации».

В рамках круглого стола были подведены итоги первого месяца работы закона «О доступе к публичной информации», презентован проект Закона «О внесении изменений в Законы Украины» относительно приведения в соответствие с Законами «О доступе к публичной информации» и «Об информации» и проект Инструкции по делопроизводству по запросам на информацию в органах власти. Среди участников круглого стола были общественные эксперты и представители органов власти.

Органы государственной власти и местного самоуправления не могут в полном объеме выполнять требования Закона «О доступе к публичной информации». «Причиной этого является то, что Кабинет Министров Украины до сих пор не принял необходимые подзаконные акты, определяющие четкую процедуру работы с информационными запросами, наполнение сайтов информацией, ведение реестров публичной информации, использование грифа «Для служебного пользования», даже банально предельные расходы на копирование и печать». Об этом в ходе круглого стола заявил М. Лацаба,

руководитель программ Украинского независимого центра политических исследований *(Закон «О доступе к публичной информации» невозможно выполнить // TopMedia (<http://topmedia.com.ua>). – 2011. – 9.06).*

Закон «Про захист суспільної моралі»

Президент международной женской правозащитной организации «Ла-Страда Украина» Е. Левченко считает, что закон «О защите общественной морали» необходимо менять, так как с его помощью можно проводить определенные манипуляции. «А также для того, чтобы в произвольном порядке относить те или иные предметы к порнографии. С другой стороны, те вещи, которые оскорбляют общественную мораль, например, дискриминационную рекламу, невозможно опротестовать в соответствии с этим законом. У нас были прецеденты борьбы с этим явлением, однако в результате показ такой рекламы разрешали. Поэтому изменения в этот закон действительно нужны», – сказала Е. Левченко *(Закон «О защите общественной морали» необходимо менять, – «Ла-Страда Украина» // НОВЫЙ МОСТ – новости Днепропетровска и Украины (<http://most-dnepr.info>). – 2011. – 15.06).*

Активистка женского движения FEMEN А. Шевченко считает, что в Украине нужен закон, который устанавливает ограничение на порнографию. Так как многие современные художники подменяют понятия и выдают порнографию за искусство.

«Многие считают, что акции FEMEN за гранью общественной морали. Однако на самом деле наши акции полностью легальны и разрешены законом. Тем не менее, милиция нас задерживает и мы все ждем, когда нас схватит комиссия по общественной морали и объявит вне закона. Отчасти я за закон, который устанавливает ограничение на продукцию порнографического содержания, тем более, если это касается предметов искусства. Бывает, что понятие искусства подменяется и вместо него появляются предметы, содержащие порнографию. Доступ к ним необходимо ограничить. Если существует такой закон, должна быть комиссия, которая будет состоять из людей, способных отличить мировое искусство от пошлостей. Многие говорят, что современное искусство должно шокировать и раскрывать тайны. В искусстве должна присутствовать четкая грань, которую нельзя переступать», – сказала А. Шевченко *(FEMEN за закон, который устанавливает ограничения на порнографию // НОВЫЙ МОСТ – новости Днепропетровска и Украины (<http://most-dnepr.info>). – 2011. – 15.06).*

Інше

Несмотря на принятые в 2011 г. законы по дерегуляции, Украина не приблизилась к цели создания здоровой, конкурентной экономики и развития свободного рынка. Об этом заявила народный депутат (БЮТ), глава комитета Верховной Рады по промышленной и регуляторной политике и предпринимательству Н. Королевская.

По мнению народного депутата, за редким исключением, разрешительные центры, которые могли бы существенно облегчить взаимодействие бизнеса с органами власти, сегодня не работают эффективно. Королевская привела данные, что в Украине действует 681 разрешительный центр, которые в первом квартале предоставили гражданам 104672 консультаций. В среднем в разрешительных центрах в одной области предоставляется 43 консультации, а также регистрируется 1,3 предпринимателя в день.

Н. Королевская отметила, что государство не заинтересовано в сокращении количества разрешений. По ее сведениям, в 2000-м году платные услуги государственных органов принесли в государственный бюджет 5 млрд грн, а в бюджете на 2011 г. заложено более 17 млрд грн. «Это означает, что государство заинтересовано увеличивать количество справок и разрешений с целью наполнения доходной части бюджета. Именно это мы и наблюдаем сегодня», – сказала депутат.

«Экономику контролирует огромный бюрократический аппарат, который оказывает колоссальное давление на людей дела», – подчеркнула политик. По ее мнению, для реформирования сложившейся системы недостаточно точечных законодательных изменений. «Необходимо переходить к радикальным мерам», – считает Н. Королевская.

В качестве примера таких мер народный депутат привела грузинский опыт, когда разрешительная система была полностью демонтирована, и на «чистом поле» была выстроена абсолютно новая система.

Кроме этого, Н. Королевская настаивает на введении принципа зеркальной ответственности государства и граждан. «Предприниматель, который неправильно составил декларацию, отвечает за ошибку своими средствами. Так же и бюрократы должны персонально отвечать за те решения, которые препятствуют предпринимательской деятельности», – подчеркнула она.

Соответствующий законопроект Королевская зарегистрировала в Верховной Раде.

Также народный депутат внесет законопроект об отмене криминальной ответственности за нарушения при ведении хозяйственной деятельности, поскольку уголовные дела массово используются в качестве инструмента давления на предпринимателей. Решение о разработке такой инициативы было принято на очередном заседании Совета предпринимателей Украины,

сопредседателем которого является Н. Королевская (*Н. Королевская предлагает начать радикальную дерегуляцию // Четверта Влада (<http://4vlada.net>). – 2011. – 10.06*).

Качественный закон об упрощенной системе налогообложения не будет принят до 1 июля, поскольку на текущей парламентской неделе соответствующий правительственный законопроект не был рассмотрен, и для доработки документа остается только одна пленарная неделя.

Такое мнение высказала глава парламентского комитета по вопросам промышленной и регуляторной политики и предпринимательства, народный депутат Украины Н. Королевская.

«За одну неделю невозможно профессионально рассмотреть в двух чтениях и качественно доработать правительственный законопроект в том виде, в котором он есть сейчас», – сказала Н. Королевская. Народный депутат отметила, что ранее парламент отказался рассматривать альтернативные предложения по реформированию системы налогообложения, подготовленные Советом предпринимателей Украины, объединившим более 300 общественных организаций и профсоюзов, которые представляют людей дела из всех регионов Украины. Соответствующий законопроект был внесен Н. Королевская в ВР еще 21 марта.

«Если наш закон готовила своеобразная «фокус-группа» предпринимательского сообщества, которая четко прописала механизм работы упрощенной системы, то правительственный закон готовила «фокус-группа» бюрократов. Поэтому законопроект Кабмина нуждается в серьезной доработке. Для этого нужно время и слаженная работа, но так как до предполагаемого вступления закона в силу – 1 июля – остается только одна пленарная неделя, значит, план уже сорван», – сказала народный депутат.

«Поэтому мы стоим перед выбором: либо закон все-таки будет принят до 1 июля, но некачественный, либо он вообще не будет принят. Опять ничего кроме деклараций со стороны власти мы не увидели», – сказала Н. Королевская.

Она также отметила, что правительство подготовило свой законопроект только спустя 6 месяцев после вступления в силу Налогового кодекса, накануне массовых протестов 19 мая. «Людам предложили взятку, чтобы снизить градус социального напряжения, но политической воли на качественные изменения в налоговой сфере у власти нет», – считает Н. Королевская (*Н. Королевская: проект упрощенки готовила «фокус-группа» бюрократов // «Николаевские Вести» (<http://nikvesti.com>). – 2011. – 3.06*).

Отмена техосмотра для легковых автомобилей ликвидирует коррупционную составляющую в ГАИ. Об этом сказал член Общественного совета

при МВД В. Чемерис.

В частности, по его словам, теневой заработок гаишников на техосмотре составляет 1 млрд грн в год.

«Это оценка. Понятно, что точной цифры быть не может. Но эта цифра учитывает количество машин, т.е. приблизительно 6 млн + 20–30 долл. доплачивают водители. Все автолюбители знают тех людей, к которым надо подойти. Платится официальная сумма (около 45 грн) + 20–30 долл. в зависимости от автомобиля. Все всё знают. Это идет на уровне руководства районного ГАИ», – сказал он.

По словам, В. Чемериса, доля аварий, которые случаются по технической неисправности автомобиля, составляет 0,3 % от общего количества. «Поэтому ликвидация обязательного техосмотра для частных не увеличит аварий по техническим причинам, но мы ликвидируем эту огромную коррупционную составляющую», – заключил эксперт (*Отмена техосмотра лишит гаишников миллиарда гривен теневого заработка // Минфин.com.ua (<http://minfin.com.ua>). – 2011. – 6.06*).

Новая редакция Закона «О государственной службе» не будет запрещать чиновникам совмещать государственные посты с членством в политических партиях.

В ходе подготовки ко второму чтению президентского законопроекта «О государственной службе» народные депутаты предложили около 900 поправок.

Как стало известно, большинство правок носит технический характер, но есть и принципиальные изменения. «Мы исключили норму о том, что чиновникам нельзя состоять в партии. Такого запрета уже нет, но при одном условии – госслужащий может заниматься делами партии, членом которой он является, только в свободное от работы время», – сообщил член профильного комитета В. Демчишен.

Депутат назвал законопроект аполитичным и отметил, что при его подготовке рабочая группа из представителей разных фракций «пришла к полному взаимопониманию».

Первый заместитель главы парламентского комитета по вопросам государственного строительства и местного самоуправления О. Боднар пояснила, что исключение нормы о политической нейтральности чиновников было условием депутатов при принятии законопроекта в первом чтении. «Это было условие зала при голосовании», – уточнила она. О. Боднар добавила, что после принятия документа «госслужба станет более профессиональной».

Лидер парламентской фракции Компартии П. Симоненко также высказался в пользу партийности чиновников. «Если избиратели оказали доверие политической силе и она формирует правительство, то, чтобы войти во власть, ему (чиновнику) что, нужно отказаться от программы и предвыборных обещаний?» – удивился

П. Симоненко (*Чиновникам разрешат вступать в партии // Корреспондент.net* (<http://korrespondent.net>). – 2011. – 8.06).

Закон Украины «О внесении изменений в некоторые законы Украины относительно упрощения условий ведения бизнеса в Украине» отменяет 75 % всей процедуры, которая необходима для начала бизнеса. Об этом заявил руководитель Главного управления по вопросам социально-экономической политики Администрации Президента Украины Р. Жуковский.

По его словам, после того как кто-то принял решение о начале бизнеса и образовании соответствующего юридического лица, ему уже не нужно брать устав и регистрировать его, поскольку Кабинет министров разработает проект мобильного устава и он будет одинаковым для большинства. Не нужно также открывать временный счет в банке, поскольку закон уже не требует необходимости внесения 50 % отступного капитала и сам минимальный размер уставного капитала уже не устанавливается.

Соответственно, подчеркнул Р. Жуковский, отпадает необходимость ставить этот временный счет и в фонде социального страхования. Нет нужды на этом этапе утверждать и подписи руководителей и назначать приказом руководителя.

«Я считаю, что после того как эти все законы заработают (все это произойдет до конца 3 квартала этого года) Украина сможет претендовать на существенное повышение в рейтингах, характеризующих создания бизнеса в Украине, и это в свою очередь приведет к улучшению инвестиционного климата и привлечение больших инвестиций и вообще улучшения международного имиджа Украины в мире» – отметил Р. Жуковский (*Законом отменено 75 % процедур, необходимых для открытия бизнеса // Четверта Влада* (<http://4vlada.net>). – 2011. – 8.06).

На сегодняшний день в Украине основная часть гостиничных объектов не соответствуют заявленной категории, а те, что строятся, изначально не планируют свою «звёздность».

Собственники гостиниц зачастую хотят строить дешево, без привлечения специалистов гостиничного профиля и по факту заявить об уровне отеля не менее 4–5 звёзд.

«Они не задумываются о стандартах, звёздах, по крайней мере, до окончания строительства. И ориентируются лишь на свой опыт, как правило, не имеющий ничего общего с отельным бизнесом», – говорит А. Мушихин, управляющий курортного комплекса Ripario Hotel Group (АР Крым, г. Ялта).

По мнению эксперта, решение властей провести категоризацию гостиниц (Законопроект «Об обязательной категоризации объектов туристической инфраструктуры») – это большой шаг вперёд индустрии гостеприимства Украины.

Специалист говорит, что в первую очередь, это станет стимулом для новых

объектов выдерживать все требования категории, о которой они планируют заявить после завершения строительства. Во-вторых, обязательная категоризация внесет ясность в гостиничные проекты.

Ведь сегодня каждая вторая гостиница, называющая себя объектом 4–5 звёзд, сертификатов, подтверждающих это, не имеет. «Количество звёзд в рекламном проспекте, которое не соответствует действительности, приводит к тому, что обманутые гости, чаще всего иностранцы, не возвращаются к нам на отдых. Что негативно сказывается на туристической отрасли в целом», – считает эксперт.

Он также отметил, что после прохождения категоризации в гостиничной индустрии будет явно выражена сегментация. «В первую очередь будет расти VIP сегмент, – утверждает А. Мушихин, – объекты эконом-класса при любых обстоятельствах останутся, либо за счет частного жилого сектора, либо за счет мини-отелей 2 *. Меньше всего будет представлен средний класс гостиниц».

На сегодняшний день активно за присвоение категории взялись собственники гостиниц АР Крым. В начале года здесь «звёздность» подтвердили 29 гостиниц, и еще более 20 новых заявок на присвоение категории подано в Центр Сертификации Севастополя (*Украинские гостиницы страдают «звездной» болезнью // TopMedia (<http://topmedia.com.ua>). – 2011. – 7.06).*

Количество разрешительных документов и согласительных процедур в строительстве уменьшается вчетверо – с 93-х до 23-х, а время их прохождения – в четыре с половиной раза (с 415 до 90 дней). Такие изменения, внедренные законом «О регулировании градостроительной деятельности» упростят начало строительства и сдачу объектов в эксплуатацию.

«Для строительства, например, магазина больше не нужно получать комплексное заключение государственной экспертизы проектов строительства, разрешение на выполнение подготовительных работ, разрешение на выполнение строительных работ, сертификат принятия в эксплуатацию, градостроительное обоснование», – пояснил М. Бродский.

Также впервые для объектов I–III категории сложности, т. е. тех, которые не представляют безопасности жизни людей, дается возможность подавать декларацию вместо получения разрешения на строительство. Декларативный принцип перекладывает ответственность за строительство из органов власти на лицо, которое ведет строительство.

«Вы знаете, раньше у нас было достаточно легко получить разрешение за деньги. И все знают, что эти деньги, уплаченные строителями, потом будут закладываться в себестоимость строительства. Мы от этого отходим», – подчеркнул Правительственный уполномоченный.

Кроме того, сфере строительства заработает принцип «единого окна», позволяющий получить все необходимые разрешения в одном месте, не обходя с полтора десятка учреждений.

«Единое окно заберет у чиновников возможность просить деньги у предпринимателей. Это тоже очень важно для строительства», – сказал М. Бродский.

«Все эти меры, принятые властями в сфере строительства, позволят снизить себестоимость и ускорить будивництво. Загалом строительство – это большой кластер. На одно рабочее место в строительстве приходится еще семь рабочих в смежных отраслях. Так что, думаю, экономика Украины буквально за несколько месяцев ощутит результаты введенных изменений», – подчеркнул М. Бродский (*Разрешение на строительство теперь можно получить в 4 раза быстрее // TopMedia (<http://topmedia.com.ua>). – 2011. – 8.06).*

Торговым сетям могут ввести предельных срок, за который они должны будут рассчитаться с поставщиком товаров, если эти товары имеют определенный срок годности и временные ограничения по использованию. Это одна из наиболее дискуссионных норм законопроекта «О внутренней торговле», который сейчас разрабатывается Минэкономразвития.

Ранее предполагалось ввести временные лимиты лишь на расчеты за социально-значимые товары, однако Минагрополитики и продовольствия в своих поправках к законопроекту предложило расширить эту норму на все товары, которые имеют ограниченный срок годности. С аналогичными требованиями – заменить в законе формулировку «социально-значимые товары» на «товары с ограниченным сроком годности» в части регулирования расчетов с поставщиками выступили несколько крупнейших пищевых ассоциация в частности «Укрсахар» и «Укролия».

Предельный срок расчетов еще дискутируется, однако в России, которая год назад приняла аналогичный закон, регулирующий торговлю, максимальный срок ограничен 35 днями.

В своих предложениях Минагропрод стремился защитить представителей пищепрома, поскольку именно продовольственные товары наиболее зависимы от сроков реализации. Кроме того, на эти преференции в оплате Минагропрод сможет ссылаться, проводя политику по сдерживанию цен на продукты питания.

Представители торговли утверждают, что в реальности эффект может получиться противоположным тому, которого желает добиться Минагропрод. «По факту эта норма может вызвать противоположные последствия – такие как рост цен и инфляция» говорит генеральный директор Украинской торговой ассоциации Игорь Кишко. По его словам, сети начнут снижать объемы закупаемых партий товаров, поскольку не смогут аккумулировать достаточный объем средств для оперативной оплаты большого количества разных товаров, что приведет к увеличению логистических затрат.

Глава Национальной ассоциации развития торговли и сервиса А. Близнюк отмечает, что эта норма может привести к монополизации рынка крупными

компаниями, поскольку сети начнут отдавать предпочтение им. «Пробиться в сеть будет еще сложнее чем сейчас» – говорит он. Он отметил, что в Украине уже был прецедент подобной практики – в период кризиса законом «О государственной поддержке сельского хозяйства Украины» было введено требование оперативного расчета с поставщиками продуктов питания. «Некоторые сети начали применять эту норму, опасаясь проверок – и ощутили его действие на себе. Пострадали в первую очередь поставщики – потому что сеть в любом случае сможет найти схему чтобы переложить дополнительных платежи на производителя» – говорит А. Близнюк (*Торговым сетям могут ограничить срок расчета за товары с ограниченным сроком годности // Минфин.com.ua (<http://minfin.com.ua>). – 2011. – 9.06).*

Эксперты Института прав человека, предотвращения ксенофобии и экстремизма бьют тревогу: пропаганда насилия и экстремизма в украинском сегменте Интернета начинает переходить все допустимые пределы.

По словам народного депутата А. Фельдмана, уже доходит до абсурда – в Сети появляются реальные объявления о том, что некие деятели готовы платить 5 тыс. долл за зубы львовских националистов.

Нардеп убежден, что бороться с подобными вещами необходимо на законодательном уровне. В противном случае волна насилия попросту захлестнет наше государство.

– Можно по всякому относиться к националистам и событиям во Львове 9 мая, но подобные объявления – это явная дикость.

У нормального человека такая информация не вызовет ничего, кроме иронии, а ненормального может спровоцировать к неадекватным действиям, например, объявить награду за «скальпы коммунистов», – заявил А. Фельдман.

Депутат также отметил, что уже в ближайшее время он планирует зарегистрировать законопроект об установлении ответственности за разжигание расовой, национальной, религиозной ненависти в Интернете.

– Такой проект является прямым отражением международных обязательств Украины перед Советом Европы и уже готовится к общественному обсуждению.

Мы также работаем над законопроект об обязанности провайдеров реагировать на размещение отдельных материалов в Сети, – пояснил депутат.

При этом он добавляет, что за оскорбления в адрес жертв Голодомора, ветеранов Великой Отечественной, а также за разжигание вражды по языковому признаку необходимо как минимум блокировать доступ к Сети тем, кто позволяет себе такие выходки.

– Было бы очень хорошо, чтобы желание противодействовать негативу в Сети появилось и у самих участников интернет-процесса, – заявил А. Фельдман.

Помимо прочего, народный депутат отметил и негативное влияние отдельных ресурсов Интернета на молодое поколение. В частности, речь идет о материалах,

пропагандирующих насилие.

– Периодически в Интернет попадает отснятое на мобильные телефоны видео, где одноклассники издеваются над своими более слабыми сверстниками, где подростки истязают бездомных, и прочее.

Давайте признаем откровенно, что все это берет свое начало не в произведениях классической литературы, а в воспитании и в Интернете. И никто не знает, что именно оказывает большее влияние на сознание подростков, – предостерег А. Фельдман.

По его мнению, в борьбе с насилием и враждой в Сети должны объединиться как сами пользователи, так государственные органы вместе с интернет-провайдерами.

Он также призывает не забывать, что Украина должна своевременно выполнять свои международные обязательства, в том числе и по противодействию преступлениям в Интернете.

– Когда мы говорим о противодействии ненависти в Интернете, мы говорим о вполне конкретных вещах. Во-первых, о том, что Украина должна своевременно выполнять свои международные обязательства, в том числе и по противодействию преступлениям в Интернете.

Во-вторых, мы говорим о том, что собственники сайтов и интернет-журналисты должны сами следить за корректностью материалов и удалять откровенно неадекватные.

В-третьих, речь идет о том, чтобы люди не относились легкомысленно к ненормальным явлениям в Интернете.

То, что в реальной жизни является ненормальным и преступным, не должно восприниматься в качестве нормы в виртуальном пространстве, – рассказал нардеп.

В то же время депутат считает, что, несмотря на стремление украинцев идентифицировать себя как единую нацию, к большому сожалению, в отечественном сегменте Интернета разжигается вражда на языковой почве и на почве регионального единства.

Получается, что объединение страны происходит только на словах – до дела это не доходит.

– Может быть, кто-то так и «выпускает пар», но Интернет может делать достоянием общественности такие явления, за которые в реальной жизни пришлось бы отвечать по всей строгости закона.

Благодаря Сети любое частное проявление ненормальности может стать публичным фактом. В этом и заключается основная причина для беспокойства, – заявил А. Фельдман.

Он напомнил, что «кибер-ненависть» – это проявления агрессии, оскорбления, унижения и прочие формы насилия, которые транслируются посредством глобальной Сети.

На практике это может проявляться в ненавистнических комментариях под

новостями и статьями, в рассылках электронных писем, содержащих расовую, национальную и религиозную ненависть, в размещении видео-файлов со сценами насилия над людьми, в распространении инструкций по «уличному экстремизму» и т. п. (*В Украине появится закон о борьбе с интернет-агрессией // Минфин.com.ua (<http://minfin.com.ua>). – 2011. – 9.06).*

Разрешение на покупку земель сельскохозяйственного назначения получают, кроме физических лиц, также фермерские хозяйства, заявил первый заместитель министра аграрной политики и продовольствия Украины Н. Безуглый.

«На первом этапе среди юридических лиц мы планируем разрешить только фермерским хозяйствам приобретать землю в частную собственность», – сказал чиновник.

Вместе с тем, подчеркнул он, замминистра подчеркнул, что, по мнению Министерства, состояние аграрного производства и аграрной экономики страны говорит о том, что необходимо ввести определенные ограничения в категории покупателей и собственников земли.

«На первом этапе мы считаем, что возможными собственниками и участниками купли-продажи земельных участков могут быть граждане Украины – физические лица, фермерские хозяйства, а также государство в лице специального уполномоченного государственного органа», – сказал Н. Безуглый.

В то же время, замминистра сказал, что проектом закона о рынке земли ограничивается участие иностранного капитала в приобретении земель сельхозназначения в Украине, как физических лиц – иностранцев, так и юридических лиц, основателями которых являются иностранные лица или иностранные компании.

В конце 2010 г. сообщалось, что правительство Украины предлагает разрешить предприятиям с иностранными инвестициями покупку земли несельскохозяйственного назначения, тогда как сегодня покупка земли разрешена для совместных предприятий, созданных при участии иностранных юридических и физлиц (*Власти намерены разрешить фермерским хозяйствам покупать землю // Минфин.com.ua (<http://minfin.com.ua>). – 2011. – 9.06).*

Відтепер новостворені підприємства можуть формувати свій статутний фонд протягом року. Про це повідомив керівник управління державної реєстрації Львівської міської ради В. Дуда.

Він зазначив, що такі зміни передбачені новим законом України, який спрощує процедуру започаткування власного бізнесу.

«Цей закон був прийнятий, зважаючи на кризу у світі та Україні і для того, щоб спростити процедуру започаткування бізнесу, а також спростити його

подальшу діяльність. Загалом, закон вносить зміни у Господарський та Цивільний кодекси України, а також у закони «Про господарські товариства» та «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців», – пояснив В. Дуда.

Перша зміна, за словами В. Дуди, стосується господарських товариств, де формується статутний капітал. Раніше суб'єкту підприємництва, навіть якщо він ще не зареєстрований, потрібно було мати відкритий тимчасовий рахунок у банку. Від 7 червня рахунок відкривати вже не потрібно.

Крім того, тепер формувати статутний фонд товариства можуть протягом року в тих об'ємах, які вони вважають за необхідне. Якщо ж вони не сформують цього фонду за рік, товариство може бути ліквідоване

«Тут варто зазначити, що зараз в розробці законопроект, згідно з яким підприємства зможуть працювати за модельними статутами. Тобто будуть розроблені примірники статутів для кожного виду діяльності і кожен, хто захоче зможе працювати за цією моделлю і йому не обов'язково буде розробляти свій статут. Проте тут не виключається розробка власного статут підприємством», – розповів В. Дуда.

Дотепер кожна юридична особа, яка хотіла зареєструватися, повинна була резервувати найменування. Відтепер цього робити не потрібно. Відмінено нововведеним законом також нотаріальне посвідчення підписів та деяких документів.

«У нашій законодавчій термінології з'явився новий термін «ксерокопія документа». Ксерокопію протоколу чи довіреності тепер будуть приймати без нотаріального посвідчення. Відповідальність за достовірність документів, які подають, несуть самі заявники. Звичайно, будуть певні зловживання з їх сторони, але про це ще рано говорити. Зараз ми говоримо про те, що підприємцям полегшили процедуру реєстрації бізнесу», – сказав В. Дуда.

Крім того, він нагадав про зміни, які стосуються спрощення процесу реєстрації започаткування підприємництва, але були прийняті раніше. Зокрема, відмінено свідоцтво про державну реєстрацію фізичних та юридичних осіб. Підприємцю потрібно мати лише виписку з Єдиного державного реєстру, яка замінює свідоцтво. Зважаючи на це, законодавець змінив термін її діє – тепер ця виписка безтермінова.

Також чиновник нагадав про те, що ОСББ тепер реєструються в загальному порядку, як всі інші юридичні особи та про відміну на дозволи для виготовлення печаток *(У ЛМР запевняють, що процедура започаткування бізнесу спростилась // ВГОЛОС (<http://vgolos.com.ua>). – 2011. – 14.06).*

КОМЕНТАРІ ЗАРУБІЖНИХ ЕКСПЕРТІВ

Решение власти о передаче пенсионных накоплений частным фондам в 2020 г. вместо 2016 г. негативно отразится на притоке инвестиций в страну.

Так аналитик инвестиционной компании Phoenix Capital З. Зевада отреагировал на заявление министра социальной политики С. Тигипко.

Государственный пенсионный фонд намерен продлить срок передачи пенсионных взносов в управление частным фондам. Негосударственные пенсионные фонды (НПФ) смогут начать управлять накопительными счетами только через 5–7 лет после запуска второго уровня пенсионной системы в 2014 г. т. е. примерно с 2020 г., хотя ранее ожидалось, что НПФ смогут получать накопительные средства в управление уже с 2016 г. С. Тигипко ссылается на высокие комиссии частных пенсионных фондов и их неэффективное управление активами.

«Анонсированный план может привести к задержке полноценного выхода НПФ на фондовый рынок до 2020–2022 гг., что является довольно разочаровывающим фактором для участников рынка», – заключил З. Зевада (*Инвесторы негативно оценивают задержку пенсионной реформы, – мнение // Левый берег (<http://economics.lb.ua>). – 2011. – 9.06*).

В Киеве состоялась июньская презентация отчета международной правозащитной организации Freedom House. Базовый текст отчета был подготовлен еще в апреле.

В предисловии авторы (среди которых и исполнительные директор организации) поясняют, что решение направить в Украину группу экспертов совпало с первой годовщиной правления В. Януковича. Такое пристальное внимание объяснить несложно – за год властвования новой команды наше государство заметно упало в «рейтинге свободы», составляемом этой организацией, и из категории «свободных» стран перекочевало в лагерь «частично свободных».

Еще апрельский отчет специалистов посвящен пугающим, с точки зрения американцев, признакам сворачивания демократии в Украине. «Если этого (примеры централизации власти, – «Подробности») не контролировать, тенденции, которые возникли при нынешнем руководстве Украины, будут двигать государство в сторону все большей централизации и консолидации власти, то есть, в сторону авторитаризма», – отмечают в Freedom House.

Перечень замечаний экспертов (а они отметили и позитивные сдвиги, например, реформенные начинания президента) в основной массе совпадает со списком дежурных объектов критики со стороны Запада. Кроме централизации власти и установления «нездоровой политической среды» авторов беспокоит

«процесс эрозии демократии»: неодобрение специалистов вызвало и укрепление позиций ПР, и небесспорное формирование парламентского большинства в начале правления В. Януковича (а ВРУ было сделано замечание по поводу того, что она не служит «тормозом» действий правительства), и некоторые подробности организации и проведения местных выборов в октябре 2010-го. Особенности последних заставляют наблюдателей переживать по поводу судьбы следующего парламентского волеизъявления, которому прочат новые правила. А от участия в подготовке оных, как известно, были вынуждены устраниваться западные специалисты.

Поводов для опасений, с точки зрения организации, правящий лагерь дает немало. К числу основных также относятся засилье коррупции (американцы считают лучшим шагом в этом направлении принятие закона о доступе к публичной информации, а вот будущее антикоррупционных инициатив президента, похоже, не внушает им большого оптимизма); избирательность правосудия; использование «запугивающего» потенциала спецслужб; растущие ограничения свободы слова. Не обошли вниманием специалисты и гуманитарную политику новой власти, в отношении которой прозвучало (правда, со ссылкой на оппонентов режима) слово «реакционная»...

В итоге же Freedom House предлагает ряд мер, реализация которых могла бы послужить делу «предотвращения дальнейшего отхода от демократии в Украине». Рекомендации направлены не только представителям гражданского общества и украинским властям (зато в предписаниях для последних появилась и такая конкретика, как предложение уволить министра образования, науки, молодежи и спорта), но и Западу. Так, Евросоюзу эксперты предлагают сделать все возможное для того, чтобы довести соглашения об ассоциации и Зоне свободной торговли до победного конца и «обеспечить соответствие Украины и ее правительства тем ценностям, которые предполагаются этими документами». Кроме того, представители международной организации настойчиво советуют США и Европе не отвлекаться от Украины. «В. Янукович и его окружение ценят свое внутреннее положение и международную репутацию, и остаются способными реагировать на внешнее давление», – говорится еще в начале документа. Следовательно, считают специалисты, Запад обязан «выказывать беспокойство на наивысшем уровне» в тех случаях, когда Киеву становится не до демократии. Такие советы, как и можно было ожидать, вызвали в Украине неоднозначную реакцию. Оппоненты нынешнего руководства страны сочли их предупреждением. А сторонники президентского лагеря – несправедливой критикой и попытками вмешаться во внутренние дела *(С В. Януковича спросили за демократию // МинПром – информация бизнес-класса (minprom.ua). – 2011. – 16.06).*

Міжнародні експерти з американської організації «Проект за світову справедливість» (World Justice Project) підготували щорічний звіт по оцінці

дотримання у державі верховенства закону на практиці.

Чотири роки тривали дослідження та перевірки, інтерв'ю з 66 тис осіб та більш ніж 2 тис. експертів у 66 державах.

WJP Rule of Law Index (правило правового індексу) дозволяє визначити сильні та слабкі сторони держави та порівняти їх з іншими державами, а також відслідкувати зміну правової ситуації в країні.

Україна та Киргизстан перебувають у нижній половині списку досліджуваних країн з середнім рівнем доходів по більшості категорій. Незважаючи на проголошений курс реформ у судочинстві, обидві країни досі не подолали проблеми і не закріпили на законодавчому рівні принцип верховенства права.

Так, Україна займає третє місце з кінця рейтингу по пункту «підзвітність влади».

Непереборними проблемами для України залишаються політичне втручання у судочинство, безкарність та корупція у судах, що призводить до маніпулювання законами та порушень прав людини.

Регулюючі владні органи є неефективними та непрозорими (рейтинг 64 з 66), а суди корумповані та недієві (рейтинг 57 з 66).

Відносно позитивну оцінку Україна отримала за високі досягнення у сфері свободи релігії та відносну безпечність від насильницьких злочинів (рейтинг 38 з 66), Експерти також відзначили, що право на власність в Україні дуже слабе.

Загалом в рейтингу дотримання країною принципу верховенства права, Україна посіла передостаннє місце в групі «нижче середнього», поруч із Пакистаном, В'єтнамом, Болівією, Китаєм та Камеруном ***(Україна дотримується верховенства права на рівні з Пакистаном та Камеруном // АРАТТА. Український національний портал (<http://www.aratta-ukraine.com>). – 2011. – 16.11).***

ДІАЛОГИ

Громадський рух "Стоп цензурі!" оскаржить у суді рішення апарату Верховної Ради України не оприлюднювати декларації про доходи народних депутатів.

В заяві руху "Стоп цензурі!" наголошується, що відмова надавати декларації є неприпустимою та є неповагою до принципів прозорості та підзвітності влади суспільству.

Після вступу в силу закону про доступ до інформації, громадський рух "Стоп цензурі!" направив запити щодо оприлюднення декларацій народних обранців до кожного народного депутата України, а також до апарату Верховної Ради.

Загалом лише 77 депутатів відповіли на інформаційний запит і надали свої декларації для оприлюднення. 55 депутатів надіслали відповіді із пропозицією

звернутися до апарату Верховної Ради за цією інформацією.

У русі зауважують, що сьогодні апарат парламенту відмовився оприлюднювати декларації депутатів, обґрунтовуючи своє рішення тим, що "законодавча невизначеність у цьому питанні призводить до того, що розпорядники інформації на власний розсуд мають тлумачити положення законів та визначити пріоритетність у кожному конкретному випадку суспільного чи приватного інтересу".

У "Стоп цензурі!" наголошують, що таке рішення прямо суперечить Закону "Про доступ до публічної інформації", що був схвалений народними депутатами.

"Ми нагадуємо членам парламенту, що вони обираються українським народом і утримуються коштом платників податків. Відтак їхні прибутки та статки є предметом суспільного інтересу. Люди мають право знати інформацію про майновий стан своїх представників, яких вони обирають представляти власні інтереси", – йдеться в заяві.

"Відмову надати декларації про прибутки ми можемо трактувати лише як незаконну спробу приховати від суспільства важливу інформацію. Ця ситуація яскраво демонструє реальне ставлення представників влади до інтересів українського суспільства. Відмова оприлюднити декларації означає або нерозуміння народними депутатами принципів функціонування демократичної держави, або свідоме їх ігнорування", – підкреслюють у "Стоп цензурі!".

Таке рішення, на думку представників руху, також свідчить про бажання багатьох представників влади продовжувати курс закритості та відокремлення влади від суспільства і прямо суперечить політичним заявам Президента України щодо боротьби з корупцією.

"Стоп цензурі!" заявляє про намір судового оскарження рішення апарату парламенту не надавати декларації аж до Європейського суду з прав людини, аби забезпечити право українського суспільства на інформацію (*"Стоп Цензурі!" зібралися до Європейського суду // Інформаційне агентство «Регіональні новини» (<http://regionews.com.ua>). – 2011. – 16.06).*

ЩОДЕННИК БЛОГЕРА

Блог UBR

Об авторе: Л. Рубаненко, налоговый консультант, президент ВГО «Союз налоговых консультантов Украины».

Почему системные изменения в Налоговый кодекс так не интересуют широкие круги бизнеса?

В настоящее время близится к завершению отработка ко второму чтению законопроекта № 8217 по урегулированию наиболее спорных мест НКУ.

Активности бизнеса по системным, глубоким моментам – почти нет. Неужели только упрощенцы и те, кто за ними, способны мобилизовываться и добираться до депутатов и чиновников, чтобы их услышали?

И второе. Кто и что еще должен сделать в руководстве государства, чтоб отучить раз и навсегда налоговиков издавать письма, которые трактуют нормы законодательства? на сегодня даже Минюст насчитал 22 таких письма, которые трактуют (а это противозаконно) Налоговый кодекс Украины.

Комментарии:

человек:

Ну у нас в стране вообще типично что многие люди занимаются не своими задачами а на налоговую вообще управы нет. Но удивляет даже не столько неактивность бизнеса, сколько неактивность правящей элиты в этом вопросе – почему они позволяют налоговой вольные трактовки действующего законодательства?

Леонид:

Правильно. оставили в силе закон о налоговой службе ради помощи налогоплательщикам в других вопросах – теперь они им пользуются, чтоб обходить в своих интересах Налоговый кодекс.

А почему позволяют – вопрос хороший. Может, не знают о таких проблемах?

Как помочь знать?

Иван Киев:

Ну очень трудно поверить что не знают. Скорее просто закрывают глаза... видеть такое положение вещей выгодно и налогоплательщикам и определенным людям на вершине власти.

Леонид:

Поздравляю, коллеги. Подписан закон, который, кроме пошлин на экспорт зерна, вернул НДС на услуги.

Не понять нашим налогоуправляющим, что и дополнительного НДС они не получат, и налог на прибыль реально сократится, а производители услуг не только не пострадают (в основной массе), но и , будучи людьми грамотными, не забудут таких кратковременных шуток родному государству (*Ситуация с Налоговым кодексом // Блог UBR (<http://blog.ubr.ua>). – 2011. – 7.06*).

Блог UBR

Об авторе: Е. Пархоменко, ассоциированный партнер Юридической фирмы ILF (Инюрполис).

Вступил в силу закон об упрощении процедуры начала предпринимательства. Действительно ли будет проще отечественным и иностранным инвесторам на старте бизнеса? Проанализировав закон, не могу ответить на этот вопрос утвердительно...

Обратим внимание на ключевые изменения закона:

Участника ООО теперь можно исключить, если он не внес свой вклад в полном объеме в течении года после регистрации предприятия. Это одно из самых адекватных изменений данного закона. До этого основания для исключения участника из общества были сформулированы очень расплывчато: в случае систематического невыполнения или ненадлежащего выполнения своих

обязанностей, или препятствования своими действиями целям общества. А тут все понятно: не заплатил – исключат.

Решение об уменьшении уставного капитала общества направляется почтовым отправлением всем кредиторам общества не позднее трехдневного срока со дня его принятия. А если уведомлены не все кредиторы? Какие последствия для общества? Оспаривание действительности такого решения?

Аннулировано требование относительно необходимости нотариального удостоверения подписей участников на учредительных документах юридических лиц. Если устав модельный, то вопросов не возникает, так как его форма утверждается правительством. А если устав индивидуальный? Как подтвердить то, что участник действительно подписал этот устав и согласился с его положениями?

При изменениях в составе участников юридического лица регистратору может подаваться копия решения/заявления о выходе из состава участников, копия заявления/договора/другого документа о переходе или передаче доли участника в уставном капитале общества; копия решения об исключении участника из общества. С одной стороны, нотариальное заверение договора об отчуждении доли порождало ряд трудностей: присутствие супругов у нотариуса, расходы на государственную пошлину и услуги нотариуса и т. д. Но с другой стороны, это было какой-то минимальной защитой для инвесторов от злоупотреблений со стороны собственников этой доли.

Безусловно, все эти изменения направлены на оптимизацию затрат инвесторов, упрощение ведения бизнеса и даже гармонизацию национального законодательства с европейским. Но, учитывая современные технологии и отечественный менталитет наших коммерсантов, закон только создает дополнительные риски для злоупотреблений и благоприятную почву для увеличения числа рейдерских атак. Теперь сменить директора на интересном объекте и вывести его активы стало еще проще! А собственники пусть потом судятся и пытаются вернуть свое имущество... *(Упростили или упразднили условия ведения бизнеса? // Блог UBR (<http://blog.ubr.ua>). – 2011. – 8.06).*

Блог UBR

Об авторе: Н. Юпитерский, член совета в Институте риторики им.Кеннеди, организатор Международных форумов общественных и политических организаций, круглых столов украинской политики, постоянный консультант политических и аналитических телевизионных программ.

Главной задачей сегодня в Украине является эффективно провести ряд реформ в основных жизненно важных сферах деятельности нашей страны.

Но вот, почему-то у власти не получается это сделать. Почему же?

Думаю, не секретом для всех украинцев является то, что мы одна из самых ленивых наций, разве что после россиян, в мире.

Это объясняется нашей великолепной историей и особенно той государственной системой, в которой мы жили 70 лет до 1991 г. и по-моему продолжаем жить и дальше.

Чтобы придумать что-нибудь новое и инновационное в структуре действия государства следует: и очень много работать и владеть достаточной информацией, для того чтобы создавать, что-то новое.

До сих пор мы лишь пытаемся навести образ современной системы в той или иной сфере по подобию других.

Это, безусловно, не эффективно для нас, по двум причинам.

Первая – мы перенимаем опыт и шаги, которые делали уже другие страны на этом же этапе развития. Нашу страну это не развивает, а лишь подтягивает, так как современные методы модернизация и инновационные решения приводят лишь к оттягиванию срока рентабельности той или иной сферы деятельности в нашей стране по отношению к другим. Точнее, мы не развиваемся, а лишь сохраняем сроки отставания.

Вторая причина – это использование колоссальных ресурсов на решение проблем на начальном этапе. И последующее использование, финансовых ресурсов, которые превышают в десятки раз, тот объем средств, которые потребовались бы на инновационные решения проблем.

Выходов из данной ситуации два:

1. Пригласить иностранных специалистов и поручить им проводить все реформирование общей системы функционирования государства, что решит кстати проблему и общенациональной лени и проблему общенациональной коррупции (по крайней мере в высших эшелонах власти).

2. Функции управления всеми государственными процессами отдать человеку-фанату реформ, без собственных интересов в государственной системе.

Таких мессий история знает, но я лично в нашей стране еще не встречал.

Будем надеяться, что то «що маємо», как говорил наш первый президент, сможет выполнить хоть 10 % из того что могло бы быть.

Комментарии:

Алина:

Согласна полностью с автором. Не видать нам реальных реформ до смены одного, а может даже двух поколений. Но тихо мы все таки, что то делаем, считаю, что максимум , что может наша власть сегодня. Пусть хоть так, чем стоять на месте или вовсе идти назад (*Как провести реформы в Украине? // Блог UBR (<http://blog.ubr.ua>). – 2011. – 14.06*).